

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Status

RIKSORGAN FÖR SVERIGES LUNGSJUKA

N:R 7

JULI

1942.

Pris 35 öre

FOTO: GULLERS

LÄS I DETTA NUMMER:

Missförhållanden i den praktiska fattigvården. —
Fyra goda noveller, filmsida m. m.

Rederiaktiebolaget IRIS STOCKHOLM

Telegr. "Clasabra" Tel. 11 71 00, 10 49 45

S/S "Virgo"	6600 d.w.
S/S "Pluto"	6525 ..,
S/S "Rigel"	6450 ..
S/S "Lestris"	4300 ..
S/S "Polaris"	3775 ..
S/S "Jupiter"	3200 ..
S/S "Sirius"	3100 ..
S/S "Iris"	3000 ..
S/S "Orion"	3000 ..
S/S "Vidar"	3560 ..

Fraktklinjer:

NORRLANDSHAMNAR —
RIVER THAMES

(Under säsongen.)

Aktiebolaget Erikson & Larson

BORÅS

HERRKONFEKTIONSFABRIK

samt tillverkning av

Arbetskläder

Sportkläder

Trikåfabrik

TELEFON OCH TELEGRAMADRESS:

«ERLABOLAGET»

STOCKHOLM

Pappersaffären SVENSKT PAPPER Aktiebolag

Sveavägen 98 V, Stockholm.
Tel.: Växel 23 11 20

AB. Brusafors-Hällefors Försäljningskontor

Lager av olika papperssorter samt
kartong och kuvert.

Medlemskap i statsunderstödd
SJUKKASSA
är en ekonomisk tillgång, som Ni ej kan
undvara. Skydda Eder själv och Edra
barn genom inträde i ortens
erkända sjukkassa.
Sedan Ni fyllt 40 år är det för sent!

ÖSTRA SVERIGES ERKÄNDA
CENTRALSJUKKASSA
Drottninggatan 17 — STOCKHOLM
Tel. 11 87 54

Fällbara Strykbräden 4:25
Ärmstockar, klädda med stöd 1:35
Knivlådor 3 fack 0:75, 4 fack 1:15
Mattpiskare, fjäderstål 0:50
Diskställ, trä 1:65
Zinkbaljor, 37 liter 7:50
100-tals andra artiklar billigt

OSKARSONS LAGER
Kungsgat. 70, Hornsgat. 8, STOCKHOLM

Allt inom järnvarubranschen

A.-B. JOHN WALL
STOCKHOLM

Hilma Johansson, FISKHANDEL

31—32 Östermalms Saluhall
STOCKHOLM
Telefoner 62 51 40 - 61 04 71 - 61 25 26

KORKMATTOR — VAXDUK
GÅNGMATTOR m. m.

köpes bäst och billigast hos

Linoleum Aktiebolaget
ADOLF FREDRIKS KYRKO GATA 13

BORÅS

E. W. JUST

FÄRGERI — BLEKERI
MERCERISATION

Handtryckning
av charmeuse

BORÅS
Tel. växel 174 65

BETALD ANNONSPÅS

Skydda de friska
genom att effektivt
hjälpa de sjuka

JULI 1942

Utkommer en
gång i månaden
5:te årgången

Status

RIKSORGAN FÖR SVERIGES LUNGSJUKA

Redaktör och ansvarig utgivare:
JOHANNES SANDRÉN

Telefon 41 39 99 Postgiro 154420
Kocksgatan 15, Stockholm

Ägare:
DE LUNGSJUKAS RIKSFÖRBUND.

SAMARBETE

Som vi i föregående nummer av denna tidskrift kunde meddela har vi en konferens i Stockholm mellan representanter för De Blindas förening, Riksorganisationen De Vanföras Väl och De Lungsjukas Riksförbund bildats "Samarbetskommittén för partiellt arbetsföra" till vilken sedermera även Svenska Föreningen för Dövas Väl anslutit sig.

Det samarbete, som sålunda etablerats mellan de partiellt arbetsföras riksorganisationer — således de partiellt arbetsföra själva — måste hälsas med synnerlig tillfredsställelse. Det vittnar om att de sammanlutningar av medborgare, som på grund av sjukdom eller lyte intaga en särställning i konkurrensen på arbetsmarknaden och vilka insett att deras sak bäst främjas genom egna insatser och egna organisationer, nu även fått upp ögonen för den stora betydelsen av ömsesidigt stöd även mellan de olika grupperna av partiellt arbetsföra. En isolerad grupp av partiellt arbetsföra kan vare sig ifråga om opinionsbildning, propaganda, eller i aktioner hos myndigheter påräkna samma uppmärksamhet som i samarbete med övriga grupper. Det är inte heller ovanligt, att då en organisation av detta slag gör en framställning hos statliga eller kommunala myndigheter i en viss fråga och därvid åberopar de speciella svårigheter dess medlemmar ha att brottas med, vederbörande avspisas med den förklaringen, att det finns andra grupper av sjuka eller invalider, som ha precis samma problem. Argumentet är ju inte så starkt, men det användes dock på sina håll.

Även om t. ex. de lungsjukas problem i mångt och mycket skiljer sig från de blindas eller de vanföras och dövas, finns det dock framförallt en för samtliga dessa grupper olöst fråga, vars lösning är av stor samhälle-

lig betydelse, och det är frågan om arbetsberedning åt de partiellt arbetsföra. Denna fråga har under de senaste åren alltmera blivit föremål för diskussion, bl. a. på initiativ av Centralförbundet för socialt arbete, vilket förbund f. ö. lovat den nya samarbetskommittén sitt stöd. I "Social årsbok 1939", som förbundet utgiver, blev de partiellt arbetsföras sysselsättningsproblem föremål för en ingående behandling, bl. a. av representanter för fackföreningsrörelsen och från Sv. arbetsgivarföreningen, och vid 1940 års riksdag väcktes i första kammaren en motion av hrr Andrén och Tamm om utredning angående praktiska åtgärder i syfte att tillgodogöra samhället de partiellt arbetsföras arbetskraft. Riksdagen beslöt även att i skrivelse till k. m:t hemställa om en dylik utredning.

Tyvärr visar det sig vid efterforskningar i Kanslihuset att denna riksdagens skrivelse inte avancerat längre än till vederbörande registrators skrivbordslåda, där den nu ostört fått vila i två år. Det torde därför komma att bli den nybildade samarbetskommitténs första uppgift att på lämpligt sätt påminna om denna skrivelses existens och på vederbörligt håll hemställa om en skyndsamt utredning i frågan om de partiellt arbetsföras yrkesutbildning och inpassning i produktionen. Kommittén torde därvid även komma att påpeka att den finner det även som en beredskapsåtgärd motiverat att nu ta upp dessa problem till behandling, dels därför att vid krigstillstånd alla produktiva krafter måste utnyttjas på bästa sätt, och dels därför att samhället har stora skyldigheter gentemot sina krigsinvalida med avseende på inpassning i ordnat arbete. Skulle vårt land alltså ställas inför uppgifter av denna art, böra vi också vara förberedda på den fronten.

Bottenrekord för Tbc-dödligheten

Statistiska centralbyrån har till k. m:t avgivit ny berättelse angående dödsorsakerna. Bl. a. omnämnes, att tuberkulosen, den ojämförligt mest förödande av alla infektionssjukdomar, glädjande nog alltjämt visar tillbakagång. Dödligheten i tuberkulos har nu nedgått till 75 på 100,000 av medelfolkmängden, den hittills lägsta dödssiffran i denna sjukdom. På lungtuberkulosen ensam kommer ett dödstal av ungefär 64, vilket är det lägsta sedan den svenska dödsorsaksstatistikens begynnelse.

Ifråga om Norrbottens län visar sig tuberkulosdödligheten vara större än den för riket genomsnittliga — 154 dödsfall pr hundratusen invånare, varav 127 belöpa å lungtuberkulosens och 27 fall på annan tuberkulos.

Tuberkulosdödligheten i Danmark.

I Danmark har Nationalföreningen för tuberkulos framlagt en statistik över dödligheten i denna sjukdom under de senaste åren. Siffrorna visa att dödligheten var mindre under det tredje krigsåret, 1941, än under det andra, 1940. Under 1940 var den emellertid högre än under 1939.

Under förra världskriget steg dödlighetsprocenten i tuberkulos starkt i Danmark. Då procenten likaledes steg under 1940, fruktade man samma utveckling. Bland orsakerna till att denna uteblev framhåller man, att livsmedelssituationen är bättre. Under förra världskriget kom ransoneringen mycket sent och de höga livsmedelspriserna hindrade den fattigare befolkningen att skaffa sig tillräckligt med mat. Den tidigare ransoneringen under detta världskrig har säkrat en jämnare fördelning av livsmedlen. Dessutom har införandet av rabattkort och andra sociala hjälpåtgärder för de mindre bemedlade lättat matbekymren för dessa. Motståndskraften mot tuberkulosen är därför starkare. Emellertid är man fullt på det klara med att ju längre kriget varar, desto svårare blir landets livsmedelssituation. Man vet inte, heter det i rapporten, hur det blir 1942—1943.

Svenska nationalföreningens mot tuberkulos huvudmän ha haft sammanträde under ordförandeskap av kronprinsen. Ansvarsfrihet beviljades. I styrelsen omvaldes kronprinsen, ordförande, justitierådet N. Alexanderson, vice ordförande, bankdirektör H. Lettström, skattmästare, fruarna Gerda af Geijerstam och Ellen Tiselius, generaldirektör A. Höjer och professor E. Key. Med. dr J. Lundquist förordnades att till årets slut uppehålla befattningen som föreningens sekreterare.

Vid Nationalföreningens ordinarie årsmöte omvaldes de huvudmän, som voro i tur att avgå, samt nyvaldes försäkringsdirektör E. Odelstierna efter civilingenjör P. Nordenfelt, som avlidit, landshövding A. Thomson efter landshövding Ramel, som undanbett sig återval, konsulent Ingrid Oswald efter f. d. borgmästare G. Bismark, som avlidit, professor H. Magnusson efter apotekare Fr. Montelin, som avlidit, med. dr John

Skärpning av Tbc-förordningen föreslås

Provinsialläkare Arnwald skriver till medicinalstyrelsen

En skärpning av föreskrifterna i tuberkulosförordningen har föreslagits hos medicinalstyrelsen av provinsialläkare Gösta Arnwald i Klintehamns distrikt för att hindra de kroniskt tuberkulösa att vårdlösa sin omgivning.

Övervakningen av de kroniska tuberkulosmittkällorna, de s. k. asylfallen, för vilka samhället inte kan bereda en kostsam sanatorievård i det oändliga och som därför måste skötas i sina hem, är ett svårt problem. Somliga av de sjuka äro vid relativ hälsa och delvis arbetsföra, men de äro samtidigt ytterst farliga för sin omgivning. Om en om sin sjukdom omedveten person råkar smitta ned en eller flera förut friska individer, så kan han inte direkt lastas härför, men om en person, som fått noggranna förhållningsföreskrifter, orsakar nya fall, så är detta ansvarslost och nära nog brottsligt.

Läkaren säger sig ha iakttagit flera fall, då sjuka av skumma egoistiska motiv sökt förvräda läkarens utlåtande för att för-ringa allvaret i sjukdomen. I ett av fallen rörde det sig om en yngre kvinna, som var medveten om sin smittofarlighet. Trots detta blir hon en vacker dag söndagsskollärarinna i en juniorförening för flickor och några månader senare inträffar flera fall av färsk tuberkulos bland barnen. Inför sådana händelser frågar man sig, säger läkaren, om inte tuberkulosförordningen behöfve kompletteras med stränga ansvarsbestämmelser om straffpåföljd i likhet med vad som förekommer i lex veneris.

Sättet för smittans överförande vid tuberkulos är också för allmänheten många gånger alldeles okänt. Sålunda fick läkaren en gång en telefonförfrågan av en uppskrämd kvinna, om det var "farligt" att bevista en begravning av ett barn, som dött i lungtuberkulos. En präst i en församling höll sig av rädsla så långt borta i rummet som möjligt vid begravning av en i lungtuberkulos avliden, och det var omöjligt för hälsovårdsnämnden att anskaffa en person, som ville åta sig rengöringen i sjukrummet.

Lundquist efter med. dr Gustaf Neander, som avlidit, och överläkare Helge Dahlstedt efter f. d. sanatorieläkare Arvid Labatt, som undanbett sig återval. Av årsberättelsen framgår bl. a., att Nationalföreningen 1941 lämnat bidrag till dispensärverksamheten i landets olika delar med 268,754 kr. samt till 44 upptagningshem för tuberkuloshotade barn med 182,648 kr. Antalet tuberkuloshotade barn, som under året erhållit omvårdnad i någon form genom de av Nationalföreningen bekostade eller understödda åtgärderna, uppgår till 8,033. Vid de av Nationalföreningen understödda gruppundersökningarna ha c:a 30,000 personer blivit undersökta. Anslag ha dessutom lämnats till vetenskapliga undersökningar och utredningar rörande tuberkulosen.

Vid Nationalföreningens styrelsesammanträde efter årsmötet beviljades anslag till skärmbildsapparater vid centraldispensärerna i Växjö, Norrköping, Eksjö och Östersund samt bidrag till sommarkolonier i Furuögrund, Stensele och på Gotland.

Missförhållanden i den praktiska fattigvården

Av advokaten ERNST EKHOLM.

Då och då vandra genom dagspressen artiklar, som ge vid handen, att allt inte är så väl beställt med vår socialvård, som önskligt vore. Ibland äro de påtalade missförhållandena så graverande, att deras offentliggörande väcker en allmän indignation hos den tidningsläsande allmänheten. Vanligen rör det sig om fall i den slutna vården, å barnhem, fattigvårdsanstalter och andra dylika vårdhem, men även fall från den öppna vården förekomma. Att dessa senare måhända icke i så stor utsträckning komma till allmänhetens kännedom, beror väl huvudsakligen på att denna vårdform i vidare mån än anstaltsvården undandrager sig möjligheten av en effektiv kontroll. Utan att göra sig skyldig till något större misstag skulle man våga påstå, att de fall, där missförhållanden verkligen föreligga, äro talrikare inom den öppna än den slutna vården. Detta sammanhänger delvis med tillämpningen av de rättsregler, som äro bestämmande för meddelande av hjälp från det allmänna i den öppna vården. I det följande skola ett par av dessa spörsmål tagas upp till granskning, vilka ha avseende å fattigvårdsstyrelsernas socialvårdande verksamhet.

Den grundläggande bestämmelsen i fattigvårdslagen, att vuxen medellös person är berättigad till fattigvård endast under förutsättning att han är arbetsoförmögen, medför i sin praktiska tillämpning, att exempelvis hustrun till en sjuk man icke betraktas som fattigvårdsberättigad, oaktat hennes förmåga att utföra förvärvsarbete icke kan tagas i anspråk på grund av vården av familjens minderåriga barn. Då barnen i sådant fall äro fattigvårdsberättigade, skulle moderns bristande arbetsinkomst kompenseras av fattigvården åt barnen. Detta önskemål uppnås troligen i de flesta fall, då understödet åt barnen icke är alltför snålt utmätt och då barnantalet icke är för ringa. Men för det fall att barnen endast äro få, blir ofta det utgående understödet alltför ringa att täcka även moderns levnadskostnader. Missförhållandet skärpes ytterligare för det fall, att familjefaderns arbetsförmåga är orsakad av en sådan sjukdom som exempelvis tuberkulos och familjen i dess helhet, således även modern, är i behov av kostförbättring i sjukdomsförebyggande syfte. Det hade således varit önskvärt, att bestämmelse hade funnits, som klart utsade fattigvårdsstyrelsens skyldighet att ingripa med hjälp åt faktiskt arbetsoförmögen moder.

Fattigvårdsstyrelsens skyldighet att avhjälpa fattigvårdsbehov föreligger enligt lag mot varje hjälpbehövande, som vistas inom kommunen, och således oberoende av vederbörandes hemorts rätt. Understödet storlek skall således i varje fall normeras efter vård-

behovet. Denna princip har emellertid i praktiken visat sig utopisk. De fattigvårdsstyrelser torde vara lätt räknade, som icke låta sin prövning av understödets storlek röna inverkan av möjligheten att återfå beloppet från hemortskommunen. Och denna möjlighet beror i sin tur på de dömande myndigheternas tillämpning av de bestämmelser, som reglera hemortskommuns skyldighet att ersätta fattigvård. Den skälighetsprövning, som enligt lag åligger de dömande myndigheterna, har i praktiken blivit en tillämpning av en viss understöd taxa. En dylik summarisk prövning av ersättningsfrågan har framtvings genom den stora arbetsbelastningen och av önskvärdheten att för de olika dömande myndigheterna ernå en viss enhetlig norm vid bedömandet av ersättningsbeloppets storlek. Då trots detta de fattigvårdstvister, som röra beloppsfrågor, icke tenderat att nämnvärt minska, har man på ett flertal håll sökt råda bot härpå genom antagande av taxeöverenskommelser fattigvårdsstyrelserna emellan. Härigenom skulle man även kunna nå önskemålet att tillerkänna högre understöd åt hjälpbehövande med hemorts rätt i annan kommun. Å andra sidan föreligger den faran, att dessa frivilliga taxeöverenskommelser i praktiken tillämpas såsom maximitaxor för hemunderstöd. Detta har också skett på sina håll trots kraftiga varningar från ledande fattigvårdshåll mot att använda taxan i sådant syfte. Oavsett hurvida dylik taxa förefinnes eller icke har emellertid den ovan omnämnda summariska prövningen från de dömande myndigheternas sida lett till, att vistelsekommunens fattigvårdsstyrelse i ett flertal fall utmätt lägre understöd åt hjälpbehövande med hemorts rätt i annan kommun än åt i vistelsekommunen hemmahörande personer. Detta missförhållande kan bli verkligt skriande, därest den dömande myndigheten vid klagan från den enskilde understödstagaren icke anser sig kunna ålägga vistelsekommunens fattigvårdsstyrelse skyldighet att höja understödsbeloppet och detta enbart med hänsyn till myndighetens prövning av ersättningsbeloppets storlek vid eventuell tvist mellan vistelsekommunens och hemortskommunens fattigvårdsstyrelser. Den dömande myndighetens summariska prövning av ersättningsfrågor drager således indirekt med sig en försämring av levnadsstandard hos det fattigvårdsklientel, som har sin hemorts rätt i annan kommun. Denna olägenhet hade varit ingen, därest vistelsekommunens fattigvårdsstyrelse vid sin prövning av vårdfallet hade låtit sig ledas av rent humanitära synpunkter. I dylika fall låta emellertid många fattigvårdsstyrelser sitt handlande i alltför hög grad dikteras

Antituberkulosarbetet landet runt

Gamla lasarettet i Örnsköldsvik blir tbc-sjukhus.

Västernorrlands läns läkarförening gjorde vid sitt möte i Örnsköldsvik i pingstas ett uttalande att landstinget borde påskynda anskaffandet av vårdplatser för tuberkulösa och söka åstadkomma en intensifiering av dispensärverksamheten. Detta uttalande får framför allt ses mot bakgrunden av att genom tillkomsten av centraldispensärerna och genom de av militärinkallelserna förestavade läkareundersökningarna har ett betydande större antal tuberkulosfall än tidigare uppdagats. Med de nuvarande vårdmöjligheterna måste emellertid dessa sjuka vänta upp till 6 månader och ändå mera, innan de kunna beredas plats på tuberkulossjukhus, något som är inte endast i hög grad psykiskt deprimerande för de sjuka utan framför allt oefterrättligt ur den synpunkten, att smittohärdarna alltså inte kunnat undanröjas. Genom byggandet av ett nytt lasarett i Örnsköldsvik erbjuder sig nu möjligheten att utnyttja det gamla lasarettet till tuberkulossjukhus, och därmed skulle 150 nya vårdplatser beredas.

Sanatoriet i Sundsvall behöver ombyggas.

I skrivelse till landstinget hemställer direktionen för sanatoriet i Sundsvall om grundlig och skyndsamt utredning rörande om-, ny- och tillbyggnad av sanatoriet. Ombyggnaden avser den del av sanatoriet som nu är uppförd av trä under det att nybyggnaden avser uppförande av lokaler för bl. a. centraldispensären.

av strävan att stå väl till baks med kommunens reviresorer. Den under andra omständigheter så prisvärda sockenandan medför också, att man genom utmätande av hjälpen i underkant vill säkra sig mot en ovälkommen bosättning för framtiden i kommunen. På så sätt framskapar man en kategori av vårdbehövande, som ingenstades finner en varaktig stad. Dessa hjälpbehövande äro på förhand åsatta ett pariasmärke, som dömer dem att komma i åtnjutande av sämre förmåner än andra samhällsmedborgare.

En vis regel säger, att man skall akta sig för att generalisera. Dessbättre äro icke ovan påtalade missförhållanden så talrikt förekommande, att de kunna sägas vara uttryck för ett vedertaget bruk bland fattigvårdsstyrelserna. Men erfarenheten ger likväl belägg för att de fall, då arbetsför men faktiskt förvärvsförmögen hustru icke tillerkännes fattigvård eller hjälpbehövande person med hemorts rätt i annan kommun nätt och jämt hålles över svältgränsen, äro så pass många, att fattigvårdsstyrelsernas uppmärksamhet bör fästas på önskemålet att få dessa olägenheter undanröjda. Den känsla av förtroende för våra socialvårdande organ, som alltmera vunnit insteg hos den stora allmänheten, är en tillgång, som är värd att tillvarataga. Fattigvårdsstyrelserna böra således i möjligaste mån aktgiva på att inga berättigade klagomål kunna riktas mot deras verksamhet vare sig från de hjälpsökande eller från allmänheten.

(Tidskrift för Fattigvård och annan hjälpverksamhet)

Tuberkulossjukstuga till Hultsfred.

Kalmar läns norra landstings förvaltningsutskott har vid sammanträde behandlat frågan om inrättande av en tuberkulossjukstuga inom landstingsområdet för vård av patienter med mera framskriden tuberkulos.

1941 års landsting beslöt med anledning av en framställning från sanatorieläkaren doktor W. Mascher bemyndiga förvaltningsutskottet att verkställa utredning om möjligheten att anordna ett dylikt sjukhem och att av tillgängliga medel ansöka behövt belopp om utskottet fann det lämpligt och möjligt att anordna detsamma före 1942 års landsting. Anledningen till framställningen var den ständigt ökade beläggningen av Mållilla sanatorium på grund av tuberkulosfall bland de till beredskapstjänst inkallade. Det ansågs nödvändigt att bereda plats för sådana oftast färskt tuberkulosfall, varvid i allt större utsträckning patienter med mera framskridande tuberkulos måste utskrivas eller vägras plats. Dyliga s. k. B-patienter skulle vid det ifrågasatta sjukhemmet få erforderlig vård, som dock skulle ställa sig billigare än vid en A-anstalt. Distriktsvårdsstyrelsen ansåg att ett hem med ett 20-tal platser var tillräckligt. Förvaltningsutskottet beslöt verkställa en utredning av möjligheten att förlägga en dylik till den av landstinget ägda återstående baracken på Hultsfreds slätt.

Calmettevaccinationen.

Svenska Nationalföreningen mot tuberkulos har skickat ut ett meddelande om Calmettevaccination som skydd mot tuberkulos. Det har till författare professor Arvid Wallgren och behandlar frågor om smittokällor, smitöverföring, förebyggande av överföring, omedelbara följder av smitta, tuberkulinprov, den tuberkulösa sjukdomen, immunitet, vaccination och dess värde m. m.

20 av 26 tbc-sjuka kvinnor kom från textilindustrin.

Av Orupssanatoriets verksamhetsberättelse för fjolåret framgår bl. a. att av vid sanatoriet vårdade 26 industriarbeterskor voro icke mindre än 20 från textil- och beklädnadsindustrin. Sammanlagt 646 patienter ha under året vårdats vid sanatoriet.

Nyfödda vaccineras mot tuberkulos.

Ett intressant initiativ, som sannolikt kommer att få efterföljd på andra orter, har tagits i samarbete mellan centraldispensären i Mölndal och styresmannen för lasarettet i Mölndal, dr Paul Alsén. Enligt vad dr Alsén meddelar Ny Tid har man nämligen sedan någon tid börjat införa vaccination mot tuberkulos på de barn, som födas vid lasarettets BB-avdelning.

Eftersom det rör sig om 600 à 700 barn, som födas årligen vid avdelningen, och tendensen att anlita barnbördsavdelningen synes bli allt större, kan givetvis en dylik tuberkulosvaccination bli av mycket stor praktisk betydelse.

Hälften av de sjuka finska barnen lida av tbc.

Under juni månad har transporter av sjuka finska barn till Sverige slutförts. Ca 1,500 barn ha överflyttats till svenska sjukhus. Ungefär hälften av alla de små patienter, som tagits om hand av svenska sjukhus i olika delar av landet, ha tuberkulos i någon form. Det är till större delen godartade fall, vilka valts ut bland dem, som ha stora möjligheter att bli återställda genom den goda vård och allmänbehandling, som de svenska sanatorierna bättre än de finska kunna erbjuda under kriget.

från FÖRBUNDSARBETET

RIKSFÖRBUNDETS ARSMÖTE,

till vilket kallelse nu utgått till samtliga till Förbundet anslutna organisationer, äger rum den 18 och 19 juli i Medborgarhuset i Stockholm. Lördagen den 18 blir det mötesförhandlingar, och söndagen ägnas åt föredrag e. d. varom senare närmare kommer att meddelas. Det är vår förhoppning att årets förbundsmöte kommer att röna livligt deltagande och bli fruktbärande för den fortsatta verksamheten inom Förbundet. Vi hälsa samtliga deltagare hjärtligt välkomna till Stockholm och till vårt rådslag den 18 och 19 dennes.

KONVALESCENTFÖRENING BILDAD I SIGTUNA.

Vid möte i Märsta Folkets hus med f. d. sanatoriepatienter i Sigtuna med omnejd har bildats Sigtunaortens Konvalescentförening.

Föredrag hölls av ordf. i De lungsjukas riksförbund, ombudsman Erik Fritiof, Stockholm.

Till ordförande i den nybildade föreningen valdes hr Rickard Pettersson, Löfstaholm, och övriga styrelseledamöter blevo hrr E. Andersson, Sigtuna, E. Lundin, Märsta, Elof Karlsson, Långhundra samt fru Ada Bäckman, Knivsta.

Föreningen skall ansluta sig till De Lungsjukas Riksförbund.

MEDELPADS LUNGSJUKAS KONVALESCENTFÖRENING

har hållit sitt ordinarie kvartalsmöte å Folkets hus i Sundsvall. Föreningens ordförande, Gottfrid Eriksson, lämnade en orientering över verksamheten under den gångna perioden samt en del informationer beträffande undrstödsverksamheten.

Styrelseledamöten i De Lungsjukas Riksförbund, Sixten Hammarberg, som var närvarande vid mötet, gjorde en hemställan till föreningen, att söka göra något för att bereda konvalescenter lämplig sysselsättning. Förslaget bifölls och beslöts att tillsätta en kommitté, som fick i uppdrag att arbeta för saken och söka kontakt med vederbörliga myndigheter.

K. Viklund interpellade representanten för riksförbundet angående de framställningar, som förbundet gjort och om rabattkort å matvaror gällde andra varuslag än matfett. Om så inte var fallet, ville Viklund hemställa till förbundet om, att lämpliga åtgärder skulle vidtagas för att lungsjuka skulle kunna få rabattkort även på övriga matvaror. Sedan Hammarberg upp-

(Forts. å nästa sida.)

Konvalescentföreningar

anslutna till De Lungsjukas Riksförbund:

BLEKINGE LÄN: Konvalescentföreningen för TBC-lungsjuka i Blekinge Län, Box 95, Karlskrona. Ordf. Ragnar Andersson, Strömsberg, Spjutsbygd, kassör Arvid Mattisson, Ekholmsstrand 18, Karlskrona.

BORAS: SÄLKO Södra Älvsborgs läns konvalescentförening. Ordf. Hugo Flodin, Box 346, Borås. Tel. 150 66

ESKILSTUNA: ELKÅ (Eskilstuna Lungkonvalescenter). Ordf. Manfred Norberg, Drakenskiöldsg. 7 (Tel. 44 67). Kassör Bertil Anderzon, Rosenfors. Skogstorp.

GÖTEBORG: Göteborgs Lungsjukas Centralförening, adr. Hertzia (Tel. 11 96 02) Expeditionstid: 10—13 och 15—17, lörd. 10—14.

HÄLSINGBORG: De Lungsjukas Konvalescentförening, Hantverkaregat. 4, Hälsingborg.

KALMAR: Kalmar Konvalescentförening. Ordf. Carl Hellström, Ståthållaregatan 13. Sekr. Sigfr. Celandier, Box 731, Kalmar (Tel. 26 41).

KRISTIANSTADS LÄN: De Lungsjukas Förening i Kristianstads Län. Ordf. Martin Persson, Box 932, Hässleholm. Sekr. Elisab. Borg, Osby. Föreningsmöten hållas i april och aug. månader.

LANDSKRONA: Understödsföreningen för lung-tbc-sjuka i Landskrona stad, Lilla Strandgatan 15, Landskrona.

LULEÅ: Luleå Konvalescentförening ("Konscento") Ordf. Bertil Backman, Bergnäset, Luleå. Tel. 35 19 (säkrast mellan 18—19). Sekr. Göte Landström, Södra Strandgatan 27/29, Luleå. Lokal A. B. F. Föreningsmöten hållas 11 jan., därefter varannan söndag.

LUND: Konvalescentföreningen för TBC-lungsjuka i Lunds stad. Ordf. Ingvar Stenquist, sekr. Axel Mårtensson. Exp. L:a Fiskareg. 4 (Tel. 49 90) Expeditionstid: 12—14. Föreningsmöten hållas första tisdagen i varje månad.

MALMBERGET: Malmbergets Konvalescentförening. Ordf. Harry Jansson, Tingvallsg. 27, Malmberget, sekr. Asta Wäppling, Engelska 45, Malmberget. Möten hållas t. v. andra fredagen i varje månad. Lokal: Folkets hus C-sal.

MALMÖ: Understödsföreningen för Lungtbc-sjuka i Malmö stad, Almbacksgatan 2 B, Malmö.

MEDELPAD: Medelpads Lungsjukas Konvalescentförening, Folkets Hus, exp. 3, Sundsvall. Ordf. Gottfr. Eriksson, sekr. Arthur Sandström, Exp. i Folkets Hus hålles öppen onsd. och lörd. 12—2. (Tel. 26 88).

SIGTUNA: Sigtunaortens Konvalescentförening. Ordf. Richard Pettersson, Löfstaholm, Knivsta.

STOCKHOLM: FLIS (Föreningen för lungsjuka i Stockholm), Kocksg. 15, Sthlm. Ordf. A. Fredin. Expeditionen Kocksgat. 15 hålles öppen torsdagar kl. 19—21, månd. och onsd. 13—15. Tel. 40 65 71. Postgiro 15 99 30. Månadsmöten hållas i H. S. B.-salen, Flemminggatan 41, andra fredagen i varje månad kl. 19.30 fr. o. m. augusti.

STOCKHOLMS NORRA FÖRORTER: "Sako" (Förening för sanatoriekonvalescenter i Sthlms norra förorter). Ordf. Bertil Forsström. Sekr. Geron Andersson. Tel. 28 36 21.

UPSALA LÄN: Upsala läns konvalescentförening. Ordf. Arne Karlsson. Sekr. Erik Jäll, Valsätra, Upsala.

ÖREBRO LÄN: Örebro Läns Patientförening.

(Forts. fr. föreg. sida.)

lyst om, att några åtgärder i antydd riktning f. n. ej gjorts av förbundsledningen beslöts att göra en framställning till förbundet enligt Viklunds förslag.

Till representant vid De Lungsjukas Riksförbunds kongress i Stockholm i juli valdes Ivar Eriksson, Svartvik, som samtidigt skall representera patientföreningen vid Länssanatoriet vid kongressen.

FLIS OCH SAKO ANORDNA GEMENSAM UTELYKT

till Almarestaket söndagen den 12 juli med avresa för FLIS-medlemmar kl. 8.05 från Stockholms Central, Tur & Retur 2:50, som betalas vid anmälan å FLIS Exp. Kocksgatan 15, 1 tr, vilken är öppen vardagar 9—12, 13—16, lördagar 9—13, och tisdagar och torsdagar kl. 18.30—21, samt Sako-medlemmar kl. 13 från Sundbybergs Station; anmälan sker till ordf. B. Forsström, tel. 28 36 21, eller Tor Åkerstedt (mellan 9—17) tel. 27 00 50 samt G. Andersson, Duvbovägen 11, Sundbyberg 2. Samling: 15 min. före tågets avgångstid å resp. stationer. Vänner och bekanta kan medtagas.

På programmet står tävlingar, lekar, allsång samt musik av Flis-orkestern. Möjlighet till bad finnes. Utflyktskommittéerade förbehåller sig rätt till överraskningar! Om utflykten på grund av dåligt väder måste inställas, uppskjutes den till den 2 augusti och då bör anmälan vara kommittéerade tillhanda senast den 27 juli å tider som ovan.

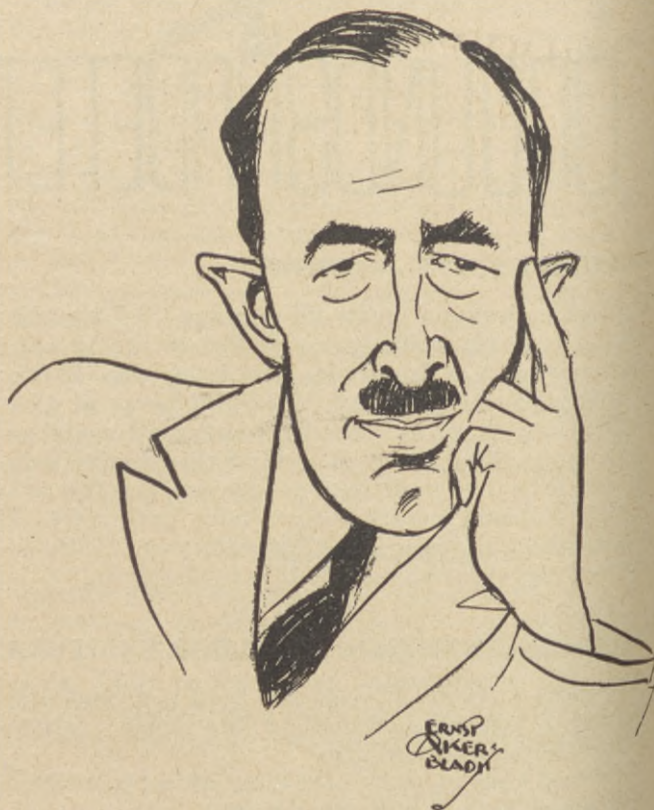
Huvudlöst

S:t Byråkratius: Nej, nu ha vi sannerligen kostat på Er så mycket i sanatorievård, så nu får Ni klara Er själv — — —

Tuberkulosbekämpare

XII

Överläkare William Mascher, Mälilla Sanatorium.
(Teckning för Status av Ernst Åkerbladh.)

Specifik ärvtlig disposition för tuberkulos. På tvillingforskningsmetodens grund har man kunnat fastställa, att det finns en specifik disposition för tuberkulos: ett eller flera arvsanlag åstadkomma, att dess bärare med större sannolikhet än människor i allmänhet insjukna i tuberkulos och förete större mottaglighet för tuberkulös infektion. Å andra sidan orsakar frånvaron av denna ärftliga disposition ökad motståndskraft mot tuberkulosinfektionen och gynnsammare förlopp av eventuellt uppträdande sjukdom.

På 5 dagar
botas m/öll med
SEBUSAN
SVAVELTINKTUR
å 2:50 och 4:50 pr flask.

Berömda lungsjuka skalders och författare:

III.

Upplysningstidens störste skald

Johan Henrik Kellgren.

Johan Henrik Kellgren föddes i Västergötland den 1 december 1751. Farfadern hade varit bonde och dennes son blev präst. Jonas Kiellgren, som fadern skrev sitt namn, var född 1701, studerade i Uppsala, sedermera i Åbo och till den senare staden sände han även sina söner. Vid 39 års ålder blev han präst i Mörskom församling i Finland. 1747 fick han transport till Floby, Skara stift, och där föddes Johan Henrik. Fadern var en stor älskare av vitterhet och musik, och tydligen fick Johan Henrik sålunda sin litterära begåvning i arv från fadern. Om fadern säges sålunda att han samlade både svensk och latinsk vers, samt dessutom "spelade han väl på viol, oboe, flöjt och andra instrumenter" och hade under sina akademiska år varit nyttjad vid kapellen i Uppsala, Stockholm och Åbo. Höll i sin ungdom små konserter i sitt hus". Denna begåvning ärvdes även av sonen som spelade viol samt hade en vacker och böjlig röst. Det är hans äldre bror, Jonas, som lämnat dessa upplysningar.

1762 skickades Johan Henrik till Skara skola och flyttade två år senare upp i gymnasiet. 1768 blev han student i Åbo. Av ett brev daterat 1770 finner man att han är mycket kunnig i franska, och detta språk hade han tydligen läst i Åbo. Skara hade vid denna tid säkerligen ingen fransk lärare. På egen hand läste han även engelska, men i tyska var han minst kunnig. Dock översatte han fritt dikter av såväl Wieland som Lessing. Han läste vid denna tid mycket dikt och hade redan före studenttiden tagit del av den tidens litterära tidskrift, "Argus", samt även Holbergs komedier. Sedermera gjorde han besöksbesök med Creutz och Gyllenborg. Hans latinska studier omfattade de latinska poeterna Horatius med flera. Något större underhåll kunde fadern inte lämna sina båda studerande söner, och 1770 måste de båda söka anställningar som informatorer, Jonas hos lagman Ulrik Wallenstierna på Perno, Johan Henrik hos häradshövding Sacklen på egendomen Loppis. Året därpå dog deras fader. Arvet blev obetydligt. 1771, på vårterminen finner vi att Johan Henrik lämnat sin anställning som informator och tecknat sig för flera föreläsningar i Åbo och i juli 1772 promoverades han till filosofie magister. Emellertid var hans ekonomi allt annat än god, och han mottog efter sin tidigare plats hos familjen Wallenstierna. Kellgren hade även varit uppvaktat husets dotter. Wallenstiernas ekonomi var mindre god, men man levde ett högt liv. Sålunda beskriver Kellgren, i ett brev till sin vän Clewberg, livet på Perno sålunda: "Man andas här nu idel baler och piquenier. Tankar, ord och gärningar syfta däråt. — — — Äta strömming, dricka vatten och resa på baler. Härtill fordras penningar: var får man dem. Jo, jo, min bror, när man kastar allt sitt bekymmer på Jesu rygg och lämnar sig hel och hållen i hans armar, så går oss nog allt väl i hand. Han för oss väl sörjer när som balen börjar".

Efter en del besvärligheter fick han en ny anställning hos friherre Fleming på Lemsjöholm och Willnäs, och nyåret 1774

tillträdde han sin nya plats. Denna kondition varade i två år till utgången av år 1776, lönen var god, tusen daler om året. Under sin tidvis återkommande vistelse i universitetsstaden var han inackorderad hos fru Clewberg, änka efter professor Clewberg, och där gjorde han bekantskap med professorerna Gadd, Bilmark och Lefrén, men framför allt blev han god vän med sonen i huset, Abraham Niclas Clewberg. Denna vänskap varade hela Kellgrens liv, och ännu år 1776 talar han om "de oskattbara stunder, då efter en gagnande läsning av någon snillrik auktor vi med uppeldade känslor stego upp med häftighet, sågo bestörte på varandra och strax därefter med ömma famntag meddelade varandra de tankar, som uttryckte sig genom tystnadens outlöseliga språk". Som synes var man inte litet sentimental på denna tid.

Tillsammans med åtskilliga unga studenter, bland annat Gabriel Tidgren och Salomon Kreander, båda sedermera professorer i Åbo, bildade Kellgren den 12 nov. 1769 det inte okända studentsällskapet Awazu. Sällskapet hade litterärt och patriotiskt syfte. Sedermera vid konungens kröning, då fest avhölls på universitetet, skrev Kellgren en oration på svensk vers. Talet är dock inte bevarat. På våren 1773 invaldes skalden i Auroraförbundet. Sällskapet var stiftat 1770 och uppdelat i tre klåsser: vitter, vetenskaplig och musikalisk. Under denna tid var Kellgren flitig med sin poesi och många av hans dikter publicerades i Auroras Åbo-tidningar. Bland de mer kända dikterna från denna tid märkes en gravdikt över generalmajor De Carnall, 1773, ett ode till konungen 1775 och hans prosapoem vid friherrinnan Flemings fränfalle samma år. Ävenså skrev han epigram, satirer, lyriska småpoem och mera filosofiska programdikter. Han var ytterst elegant i form och hans mönster hade klassisk förebild från Horatius liksom från de franska rokokoskalderna. Fastän endast 22 år gammal skrev han att "allt blott falska drömmar var". Han var vid denna tid utpräglad pessimist.

Jag villas i Armidska parker,
Men då jag sanningsljuset tar,
jag idel torra ödemarker
i deras ställe finner kvar.

Ja, kärlek, vet, jag ser din rätta hamn:
i våra bröst du knappt en låga väcker,
Förr'n du den lika hastigt släcker,
och stadig kärlek är ett namn.

Emellertid slutar han denna dikt med ett tack till försynen som trots allt sänt honom en uppriktig vän, tydligen menar han Clewberg.

Upplysningstidens pessimism och religiösa skepsis, samt dess njutningslystnad förenades i dikterna från denna tid, han säger bland annat på ett ställe, att det är "visligt njuta av det goda".

Någon skillnad mellan människan och djuret finnes icke, ej heller någon odödlighet. Man skulle blott dristigt stiga ned i "dödens svarta slott". Man trodde varken på Gud eller Djävulen. Man skulle inte förskräckas åt spöken som svaga hjärnor såg. Vad åsikterna beträffar var Kellgren sålunda "upplysningsfilosof".

Det skulle emellertid ta för mycket tid att i alla detaljer ingå på Kellgrens diktning och livsåskådning. Detta är ju inte heller meningen med denna artikel.

År 1777 reste Kellgren på vinst och förlust över till Sverige. Åbo tycktes honom en småstadshåla, hans håg stod till Stockholm. Vistelsen i Stockholm blev dock för denna gång synnerligen kort. För att kunna existera måste han resa till sin mor och sina syskon i Västergötland. Emellertid kände han sig som en orm i en myrstack bland sina släktingar. Han hade emellertid börjat med en opera, och skriver till sin vän Clewberg att "han slarvat tillsammans en akt". "Den skulle bestå av tre akter och kallas Adonis och Proserpina".

På hösten detta år tillträdde han en plats som informator i det grevliga huset Meijerfelt. Meijerfelts var mycket rika, hade gods i Pommern, Skåne och Södermanland och år 1778 blev grevens make Statsfru hos konungen. Meijerfelt själv var både greve och general. Kellgren var lärare för de båda sönnerna. Till familjens umgänge hörde hela det förnäma Stockholm vid denna tid.

1780 flyttade Kellgren emellertid från den grevliga familjen och började som fri litteratör. Han hade redan börjat med dramatisk verksamhet, och han slutförde under sin vistelse hos Meijerfelts operan Adonis och Prosperpina. År 1780 kunde kompositören Joseph Kraus som två år tidigare anlät till Stockholm meddela att han erhållit ett poem av Sveriges bäste skald. Och han hoppades att vid konungens återkomst vara färdig med musiken. I september var musiken satt och i juni nästa år uppfördes Adonis och Properpina för konungen på Ulriksdal.

Kellgrens stjärna var nu i ständigt stigande. Han samarbetade med konungen med ett antal operor och pjäser, ty Gustaf III hade, enligt samtida krönikörer vid denna tid gripits av fullständigt teaterraseri. Men samarbetet upphörde lika hastigt som det börjat. År 1778 bekände Kellgren att hans diktarådra inte var någon mekanik, och i skådespelet "Gustaf Adolph och Ebba Brahe" gick Kellgren sina egna vägar.

Skaldens största insats är dock trots hans stora dramatiska produktion lyriken, och som lyriker lever han kvar i vår litteratur. Han var den eleganta, nöjeslystna och moraliskt frigjorda världens skald. Han blev även erkänd av Vitterhetsakademien och år 1778 fick han dess stora pris. Bland Kellgrens mest bekanta dikter märks Mina löjen och Våra villor. Ur den senare citera vi:

Ett löv, vars grönska snart försvinner,
En marmor, som vid konstens bud
Ditt tycke, ej din känsla vinner
Av ryktets mun ett flyktigt ljud,
Ett rökverk som på graven brinner,
Ett diktat liv hos minnets gud.

Men, säger han längre fram i dikten, "vad mer om villan oss bedrager, blott hon vår levnad lycklig gör".

I Mina löjen angriper han såväl fru Nordenflycht som Bellman. Den senare, säger han hämtar sin inspiration "ur svenska krogars Aganipper". 1777 skrev han en recension om Oxenstiernas "Ode över Gustaf Adolfs död". Denna recension sände han till sin vän Clewberg, med begäran att han skulle låta publicera den i Gjörwells "Samlaren". Men detta gick om intet. Recensionen var allt för uddig och vass, och den har inte blivit publicerad förrän härom året, då Gunhild Bergh återfann manuskriptet. Denna recension röjer emellertid en kritiker av ovanliga mått.

Hans strider med de olika skalderna och kritikerna tar allt för mycken tid och plats i anspråk för att här behandla. Hans penna var vass, hans hjärna klar, han kunde konsten att föra sina tankars talan. Och så småningom övergick den nedrivande karaktären i hans egen som upplysningstidens rörelse till att bli en kamp för frihet och humanitet.

Kellgrens liv var en kedja av lidelser och krossade illusioner. Han hade flera olyckliga kärleksförhållanden, och till allt detta tillstötte bräcklig hälsa, förmodligen även undergrävd av ett oordentligt levnadssätt. Redan under Åbotiden var han ofta sjuk, senare blev han allt sämre. 1790 hade hans sjukdom, lungtuberkulos, fortskridit så långt att han själv misströdade om sitt vederfående. I ett brev detta år skriver han bland annat:

"Jag har hållit på att dö och har ännu föga hopp att någonsin komma mig före". Och i ett brev ett år senare skriver han: "Jag var i farstun på Bollhuset (den tidens operahus), men fick i detsamma en förskräcklig blodsottnings. Nämn för ingen därom. Jag är ledsen att sätta allmänheten i förtroende av mina plågor och orsakerna därtill".

Sommaren 1793 reste han emellertid ned till Skatelöv för att söka bättring. Men varken sommaren eller lantluften kunde kurerat honom. Hans vän, Nils von Rosensteins frände, en major Rosenstein, hade inbjudit honom till sitt ställe som han kallade Gröna stugan, men, skriver Kellgren. "Jag är beklagligen så långt ifrån att kunna profitera av den graciösa invitation, som blivit mig gjord, att istället för Gröna stugan är det den Svarta gropen som snart öppnar sig att mottaga mig".

I december 1794 blev Kellgren genom lottning utsedd som direktör för Akademien det kommande året, men därvid tyckte han, "att man borde ej låta döda människor lotta". Han levde dock till den 20 april 1795, då han slutade sitt liv utan egentlig döds kamp. Han dog av kvävning då han inte längre orkade hosta upp slem från lungorna. Hans vän Rosenstein skrev efter hans död sålunda:

"Kellgren är ej mera. Han dog i går klockan halv tolv förmiddagen. Dödsfallet var väntat . . ."

Sin viloplats har Kellgren på Jakobs kyrkogård, och ödet slumpade det så, att han ligger mitt emot den bostad som han hade några av de senare åren i sitt liv. Kellgren var upplysningstidens största skald, trots att hans liv blev så kort, han var vid sin död endast 44 år. Men hans dagsverk var rikt och givande både som dramatiker, kritiker och alla främst som lyriker. Hans dikter kommer alltid att leva i vår litteratur.

Emil Hagström.

Svensk högsommar

"Nu är det soligt och varmt på näset,
som insjön famnar med armar blå,
och fröen skallra i penninggräset
och alle man skola ut att slå."

Juni månad har avslutats med midsommarhelgen och höslättern har börjat. Gamla märken hålla, och när den första hövålmen blir synlig, tystnar göken. Han har ropat dag och natt och varje gång man hört honom, har man noga givit akt på, i vilket väderstreck han hördes.

Norrök sorggök
Södergök dödergök
Östergök tröstergök
Västergök bästergök.

Och flickan, som rodnande och skär står väntande på sin gosse vid björkhagens grind, räknar:

— Hur många år ska jag gå ogift?

Göken gal: Ku-ku, ku-ku!

I två år får hon vänta alltså. Det är lång tid. Men vad gör det, när man är ung och har framtiden på sig! Två år gå snart, när man är kär och har så mycket att tala med sin älskade om och så mycket att drömma om.

*

Den svenska högsommaren kommer till oss som en gåva från ovan. Vi känna att vårt land är det vackraste land på jorden och att vi inte vilja byta med någon. Gabriel Jönsson

(Forts. å nästa sida.)

När smultronen lusa lockande röda i backarna, när ängen doftar av krusmynta och lavendel och blåklinten blickar emot oss svenskt och trovärdigt i de böljande sädesfälten — då är den svenska högsommaren inne. Det är den ljuva idyllens tid, efterlängtd av oss under de långa, kulna vinterdagarna.

Och för att idyllen ska bli fullständig, vill man gärna i den vackra tavlan flytta in den lilla stugan, som är rödmålad och har vita knutar och fönsterbräden och som ligger i skogsbrynet i en täppa där jasmin och löjtnantshjärtan och den anspråkslösa resedan blommar. I skogen hörs koskällan och på den slingrande byvägen, som är vit av mjölfint damm, traska två linluggiga svenska barn.

Svensk högsommar blir aldrig vardaglig, därtill är den alltför kort. De människor, som leva på andra breddgrader, där solen bränner med en förtärande eld, älska inte solen och värmen och färgerna som vi göra det. Men vi ha under en lång vinter gastkramats av mörkret och kylan och ha därför ett annat idéal än de mörkhyade, solstekta Söderhavsinvanarna.

Svensk högsommar hinner aldrig bli långtråkig och trist. Sakta och nästan omärkligt glider den över till att bli höst, och en ljum julikväll kan komma med en pust från isvidderna, som påminner oss om, att vi bo ganska nära polcirkeln. Juli är semesterarnas tid för dem, som äro nog lyckliga att ha semester. Den är en återhämtningens lyckotid för dem, som ligga fjättrade vid plågoläget.

*

LITTERATUR

Kring minnet av Gustaf Neander.

Vänner till dr Gustaf Neander överlämnade till doktorinnan Olga Neander på hennes 60-årsdag förra månaden en bok, "Kring minnet av Gustaf Neander", vilken nu även är tillgänglig i bokhandeln.

Det är en rad kända namn, som medarbetat i denna minneskrift: Axel Höjer, Walter Murray, Otto Croneborg, Sten Selander, Gunnar Mascoll Silfverstolpe för att nämna några, och tillsammans ge de en levande skildring av den fint bildade, den rikt begåvade, anspråkslöse och varmt avhållne man, vars minne de här velat hylla. Den klaraste bilden av Gustaf Neander ge dock de avsnitt av boken, som innehålla bidrag av hans egen penna, urval ur hans diktning och kapitlet ur det ofullbordade verk han drömde om att slutföra, boken om Tiveden. Ty Gustaf Neander var inte endast en framstående vetenskapsman och organisatör, han var också en lysande talare och en lyriker av betydelse. Han hade stora litterära intressen, och bland sina vänner räknade han också sådana män som Karlfeldt och Albert Engström. Bl. a. var han i yngre år en flitig medarbetare i Strix, där han skrev dikter, som präglades av äkta känsla av humor och av formens fulländning.

I den hembygdsskildring, som han aldrig fick fullfölja och vars enda färdiga kapitel som nämnt återfinnes i minnesboken, berättar Gustaf Neander om sin barndom i Finnerödja, där fadern var skollärare. Gustaf Neander var den äldste i raden av elva barn, och det måste förbli en gåta, hur fadern med en inkomst på 600 kr. om året kunde hålla åtta barn i skola och låta sju av sönerna ta studenten. Själv tillskriver Gustaf Neander modern förtjänsten härav; hon måste ha varit en ovanlig kvinna. Samma år hennes make dog tog den femte sonen studenten. Ingen av barnen behövde dock avbryta studierna trots att fadern ingenting lämnat efter sig.

Gustaf Neanders skildring av hembygden, dit han på äldre dagar alltid längtade och där han köpt sig ett gammalt torp vid Unden, vittnar om den hänförelse, den kärlek till hemmet och till naturen, som var ett hos honom framträdande drag. Han känner varje blomma, varje träd, varje fågel i den paradisiska trakt, dit han ämnade draga sig tillbaka på ålderdomen och dit han varje sommar återvände. Där stå fågelbärsträden i tusental på en stenig sluttning mot Unden, den sjö, om vilken han säger, att "det finns nog ingen sjö på jorden, som har klarare vatten", där växa på Tiveden "soldränkta, svedjemarkskryddade, överjordiskt aromatiska smultron" och att äta dem är att gästa gudarnas bord, och om hembygdens kvinnor skriver han: "Skönare kvinnor möter Du aldrig. Ett stycke blond och blåögd Ingeborg, ett stycke tapper, stålfast Blenda, ett stycke het och hetsig Singoalla, blandade till ett". — "Intet annat paradiset är som Tivedens".

Det är en skald, som skrivit kapitlet om Tiveden, och det är en kännare av natur och människor, men det är framförallt en människovän. Vi lungsjuka visste det, vi visste att han var "de lungsjukas speciella vän och riddare" för att citera vad en känd sanatorieläkare skrev om honom i denna tidskrift vid hans 65-årsdag. Och inte minst därför är boken om Gustaf Neander värd att läsas av landets lungsjuka. Framförallt har den sin givna plats i varje sanatoriums bibliotek.

Johannes Sandrén.

(Forts. fr. föreg. sida)

låter den unge sjömannen, som ligger på kryss med briggen
"Tre bröder" i Karibiska havet sjunga:

"Luften är fylld utav tusende salvor,
men jag ger bort dem varendaste en
mot att få vandra bland Backafalls malvor
allt medan månen går vakt över Ven."

Vi vilja inte byta bort våra blommors blyga doft mot Söders hektiska, berusande dofter och bländande färger. Söderhavsidyllen förstå vi oss inte riktigt på, vår egen högsommaridyll passar oss bättre.

Vi få inte behålla högsommaridyllen så allra värst länge, men den kommer att leva med oss i prövningens tid. Vi skola gömma den i våra hjärtan, som det heter i Skriften.

Och ha vi rätt fattat innebörden i orden Svensk Högsommar så kunna vi möta nära nog vilka prövningar som helst.

Mätte sommarlandet Sverige få behålla sin idyll, oåtkomlig för maktlystna diktatorer!

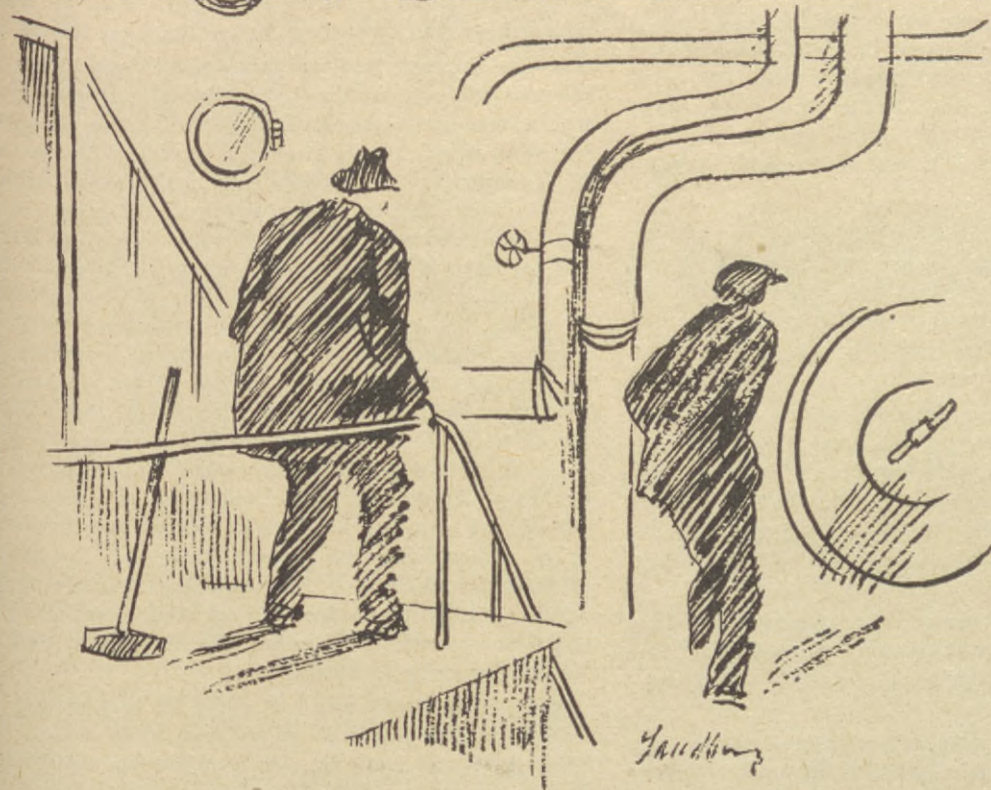
F. S.—d.

Ludvig Nordström: *En dag av mitt liv*. K. F:s Förlag. 156 sid. 3:50.

Ludvig Nordströms sista bok, "En dag av mitt liv", är en beaktelse om författarens tro på demokratien, på människorna och på framtiden. Man skulle kanske våga kalla den hans andliga testamente. Men den är också en hymn till vardagen, till arbetet, framförallt *samarbetet*. "Detta allas samarbete, det är demokratien". Den är en fängslande stockholmsskildring, fylld av träffande iakttagelser och reflexioner om byggnader, natur och människor, om utveckling och framåtskridande men också om försummelse och vidskepelse. En vardagens predikan mellan gryningen och natten med dess dagar och skuggor, en med genialisk skicklighet funnen och genomförd litterär form.

S.—n.

STORSLÄGGAN

Av

**Martin
Holmgren**

Tredje maskinisten John Hellman i m/s Borenia gick uppför landgången med ett försvarligt paket under armen. Han var lång, blond och blåögd, ungefär trettio år, med glasögon och lite slängig gång.

M/s Borenia låg i Newyorks hamn och lastade. Destinationsorten var än så länge okänd. Man gick och gissade på Europa. Längre hade man legat utanför spärren nu och längre såg det ut att bli. Nu sedan Amerika också kommit med i den vanvettiga dödsdansen var väl freden längre ur sikte än någonsin.

John Hellman hade en, allt annat uppslukande passion: att läsa. Fartygsbiblioteket slukade han i ett navs. Tidskrifter och böcker måste kamraterna låsa in när John gick på rov som en svulten tiger.

För tillfället var allt läsbart på upphällningen. Han hade bara annonserna i de flera månader gamla svenska tidningarna kvar att läsa. Det var under trycket av denna andliga nöd som John kom på tanken att köpa engelsk litteratur eftersom han läste engelska rätt bra. Och så hade han på sin månatliga halva fridag gått i land med tjugu dollars i fickan. Det borde bli en hel del läsbart, tänkte han förnöjd.

Man kan nog inte påstå att tredjen var någon finsmakare på litteratur. Han var allätare när det gällde läsning, men hans smak låg åt det mera rafflande och spännande. Just här i Amerika kunde han få sitt lystmäte av raffel. Magasinen, d. v. s. den enklare veckopressen, svämmade över av blodiga gangsterhistorier med djärva G-män, detektivberättelser med ett mord på var femte rad och mera eller mindre otroliga äventyr. Det var ett trettiotal av detta slags magasin som John Hellman knogade på när han kom ombord igen från sin utflykt i land.

Ombord var det kaffedags, klockan var tre. Utanför sin hytt stötte John samman med sin närmaste förman, andre maskinist Strömberg. Denne retades alltid en smula med tredjen för hans läsvurm. Annars var de goda vänner och kamrater.

— Har du varit i land och provianterat, raljerade Strömberg. Får jag se vad du har skaffat dej av världslitteraturens mästerverk den här gången. Upp med paketet bara och visa dina rariteter.

Det gick inte att slippa undan. Inne i sin hytt öppnade John paketet.

Strömberg plockade i traven.

— Oj, oj, gosse, vad är det jag ser? Tjugufemcentsmagasin! Och så många se'n! Får jag titta — — — Mästersabotören, Spionernas konung, Liket i skorstenspipan, Mannen med klofingrarna — — —

— Ge attan i att flina åt mina böcker fräste John. Känner jag dig rätt så kommer du hit och lånar när frivaktimmarna bli långa — — —

Andren grinade.

— Jodå, John, det gör jag visst det. Jag kan ju få låna Kvinnan med kartnageln, va! — — Kom nu så går vi och dricker kaffe.

De gjorde sällskap genom gången till befälsmässen.

— Vem var det där, undrade John och nickade i riktning mot en man som just hämtade motormansmässens emaljerede kaffekanna i köket.

— Den? Det är den nye motormannen som mönstrat efter Johansson. Han får stanna på sjukhuset, Johansson. Magkatarr säger doktorn.

— Han ser inte svensk ut, den nye.

— Nej, han är visst grek eller jugoslav eller något sådant. I befälsmännen surrade ett rykte. Det var andre styrman som satt fart på det.

— Gubben talte om England i dag. Troligen går vi dit den här resan — — —

— Det vet ingen ännu, inte ens kapten, bet försten av.

— Åjo, man kan väl stava och lägga ihop, menade andren.

— Kanske det, men därför är det inte så säkert att man läser rätt, svarade försten. Asså ska man framför allt inte läsa högt, tillade han och satte koppen på fatet med en liten smäll.

Mässpojken fyllde på kaffe i kopparna. Samtalet driftade över på andra ting.

— — —
Tredjemaskinist John Hellman låg på rygg i kojn i sin trevna hytt och läste Mästersabotören. Han hade glömt tid och rum. Den kära pipan fick ligga slocknad i askkoppen. Klockan blev tio, elva — — —. Tolv till fyra var hans vakt i natt. Och i morgon förmiddag skulle fartyget gå.

Just nu var John inne i en spännande historia om fartygs-sabotage, där skurkarna placerade tidbomber i kolboxar och lastrum, anbringade lömska sprängladdningar i fartygens maskiner och hällde fin sand i smörjoljan. Mästersabotörens skickligaste medhjälpare brukade ta hyra i det fartyg som utsetts till offer, utföra sitt smutsiga arbete och gå i land innan fartyget avgick.

John läste vidare. Men det var som om raderna flätat ihop sig, som om orden dansat en vild can-can. I tredjemaskinistens hjärna formades långsamt en tanke: om den nymönstrade motormannen vore en sabotör!

Tredjen lät boken falla och låg och stirrade i väggen. Där såg han bara sidan av ett mahognybetsat, fernissat tvättskåp med spegel i dörren. På hyllan ovanför rakgrejor och tandborste i ett glas. Men John var inte medveten om skåpet och hyllan just då. Hans ögon såg ett maskinrum med vitmålade väggar och blänkande ståldurk med en dieselmotor, med hjälpmotorer och pumpar. Han såg en oljebehållare av mässingsplåt där smörjolja för dygnets behov förvarades under dubbla lås: ett hänslås i locket och ett i tappkranen. Han såg en skum figur smyga fram mot oljebehållaren med någonting i den kupade handen, någonting gulgrått, som sand, ja, just som fin sand — — —.

— — —
Tredjen var med ett språng nere på hyttens korkmattsklädda durk och ute i gången. Där stannade han och log litet generat. Den kalla nattluften kylde av honom. Vad var det för dumheter han låg och fantiserade om? Sabotörer ombord i m/s

Borenia! Det var nog som andremaskinisten brukade säga: han läste för mycket.

Men visionen av mannen med sanden stod ännu tydligt för hans syn. Och eftersom han ändå var på benen kunde det ju aldrig skada att ta en titt ner i maskin. Nog för att andren som hade vakten, var kapabel att sköta sina saker förstas — — —.

Tredjen öppnade tyst maskinrumsdörren och tittade ner. Ingen människa syntes till. Hjälpmaskinen som svarade för ljudet dunkade jämt och rytmiskt. För att kunna se oljebehållaren måste han ta ett par steg ut på gretingen. Där stelnade han till. Ty uppklimen på den bänk som maskinisterna brukade vila sig på under tröttsamma nattvakter stod den nye motormannen i färd med att låsa upp hänslåset i oljebehållarens lock. Där hade han inte att göra, ty endast maskinisterna hade nycklar till oljebehållaren. Och den fylldes på morgonvakten, inte på natten. Nu tog motormannen fram en ask ur fickan och tömde kvickt innehållet i behållaren! Låset krånglade litet, det brukade göra så. Detta gav tredjen just den tid han behövde. I ett hörn på gretingen stod en stor slägga. Den vägde väl så där en tolv kilo. Tredjen välsignade den slarver till motorman som vid arbetstidens slut glömt ställa in släggan i förrådet. Han grep släggan i skaffet, ställde sig så pass mitt över skurken därnere, som han kunde, lyfte släggan över handracket och lät gå. Motormannen på bänken tittade upp i samma sekund och kröp instinktivt ihop. Slägghammaren träffade hans uppåtvända, skräckfyllda ansikte med ett otäckt smackande ljud innan den slamrande föll i durken. Mannen slog ut med armarna och föll ihop som en trasa.

Andre maskinisten, som haft något att bestyra ute i propellertunneln, kom in för att se vad som förde oväsen. Han blev häpen över vad han såg: den nymönstrade motormannen på durken, blödande ur ett otäckt krossår över högra ögat och knäböjande bredvid honom tredjen. De kände på den liggandes hjärta. Det slog ännu, men svagt.

Tredjen förklarade hastigt situationen. Andren sprang upp och varskodde förstemaskinisten och kapten. Oljebehållaren undersöktes och befanns vara orenad med fin sand. Avsikten var att sanden med oljan skulle införas i maskineriets lager, varvid varmgång skulle bli följd. Fartyget skulle sedan driva redlost, ett lätt offer för stormigt väder.

Polisen underrättades och tog hand om sabotören. Så småningom kunde man anhålla hela sabotageligan.

Tredjemaskinisten var mannen för dagen. Ingen skojade mera med honom för hans fluga på tjugufemcentsmagasin. Det var ju faktiskt en historia ur ett sådant som hjälpt honom att fånga en farlig sabotör och polisen att spränga en hel liga.

Pickel- huvan

Av

JOHN JOHNAEUS

Rabulisten och skomakaren Vickerberg vaknade först långt fram på förmiddagen. Solen lyste honom i ansiktet, han satt i en bänk i planteringen bakom kyrkan. Han gäspade, gnuggade sig i ögonen, tog med handen mot sin värkande panna och upptäckte, att ha hade en poliskask på huvudet.

— Vaffalls! utbrast han häpen och grep med båda händerna om pickelhuvan.

Blott långsamt och med yttersta möda kunde han återerindra sig den föregående dagens historia. Det hade varit en klang- och jubeldag, invigning av stadens jubileumsutställning, och Vickerberg hade framåt aftonen kommit i glada vänners lag. Det hade blivit gruff på Frimus inemot midnatt, så mycket kom han ihåg. Sen vart det blankt i Vickerbergs medvetande. Men var i all världen hade han fått pickelhuvan ifrån! — Han blev rädd.

En poliskonstapel dök fram vid den blommande junihäcken. Han ställde sig mitt framför Vickerberg, mönstrade honom med en sträng blick och sade:

— Kom med!

Vickerberg reste sig, med darrande knän och en djup suck. Här var intet annat att göra än traska med. Han skämdes som en hund för alla mötande, både kända och okända, som stannade och stirrade efter honom som om de aldrig sett en människa förut. Men lyckligtvis var det inte långt till polisstationen.

Poliskommissarie Andegren satt trött och däsigt, halvsovande, på sitt tjänsterum. Han gjorde sig inte det minsta bråttom. Vickerberg fick vänta. Äntligen tillkallade Andegren vakt-havande poliskonstapeln och frågade, vad det handlade om.

— Det är den där ökände rabulisten Vickerberg. Han har anträffats sovande på en bänk i kyrkoplantaget i dag på förmiddagen. Man har sett honom sitta och sova där sedan klockan fyra i morse. Han hade en poliskask på huvudet.

— Va! snörvlade kommissarien.

— Vickerberg har setat och sovit i kyrkoplantaget i natt och i morse, med en poliskask på huvudet.

— En kask! Var har han fått den ifrån? Är det någon av konstaplarna, som saknar någon då?

— Inte vad jag vet.

Sedan Andergren ytterligare underrättats, att Vickerberg föregående kväll iakttagits berusad och ställt till med bråk och uppträden på restauranten Frimus, började han ta itu med det förberedande förhöret.

Nu kände han ju mycket väl rabulisten och skomakaren Vickerberg, som han sedan länge haft ett gott öga till, men han lätsades inte det minsta därom; han gick an som om Vickerberg varit en fullkomligt främmande person och började fråga honom om hans namn, hans bostad, hans föräldrar och familjeförhållanden i övrigt. Vickerberg svarade på allt detta, karskt och trumpet, som om Andergren varit en fullkomligt främmande person.

När alla dessa frågor voro undanstökade och protokollförda, tog kommissarien på sig en annan min, anlade en helt ny ton och sade:

— Ni har i dag anträffats sovande på en bänk i plantaget invid kyrkan, där en del personer kunnat iakttaga er i samma ställning sedan efternatten. Ni har vidare vid anträffandet befunnits inneha en stål hjälm av sådan typ, som enligt reglementet i tjänsten skall bäras av stadens polis. Hur förklarar ni detta?

— Det vet jag inte.

— Vet inte! Då skall vi gå i tur och ordning med frågorna. För det första: vad gjorde ni i går?

— Jag var på utställningen.

— Hade ni druckit sprit?

— Ja, litet.

— Hur dags lämnade ni utställningen?

— Jag tror vid sextiden.

— Vart gick ni då?

— Till Frimus.

— Vilka var i sällskapet?

Vickerberg fick nu redogöra för vad som förekommit under aftonens och kvällens lopp, så långt han kunde minnas det. Att det blivit bråk i Frimus' tambur fram mot midnatt, kunde han visserligen erinra sig, men han förnekade bestämt, att det var han, Vickerberg, som ställt till uppträdet.

— Jaså, inte! Nå, då vet jag bättre besked än ni själv. Det finns personer, som kan vittna, att ni utfarit i grova smädelser

mot hans majestät konungen och framför allt mot hans kungliga höghet kronprinsen, som i går gästade vår stad för att inviga utställningen, och att detta med rätta togs mycket illa upp av de närvarande. Akta er ni, det kan vara farligt sådant. Men vidare i texten: vad tog ni er till, sedan ni lämnat restauranten?

— Det minns jag inte.

— Alltså berusad intill fullständig oredlighet. Vilka hade ni i sällskapet?

— Det minns jag inte.

— Varifrån hade ni fått den kask, som ni befunnits inneha vid anhållandet, en stål hjälm av den typ, som enligt reglementet vid tjänstgöring skall bäras av stadens uniformerade ordningsmakt, med andra ord en poliskask?

— Det vet jag inte. Någon spefågel, som velat göra sig kvick, har väl satt på den, medan jag sov.

Kommissariens små ögon glimmade. Han sneglade lömskt på Vickerberg, när han ånyo tog till orda, med ett sarkastiskt tonfall i sin hessa stämman!

— Ni vill väl inte inbilla mig heller, att en sådan här tingest är var mans egendom, att ert supgäng går omkring med poliskaskar i fickorna. Och inte tror ni väl heller, att stadens poliskonstaplar går och placerar sina huvudbonader på er skalle, medan ni sitter och sover ruset av er på allmän plats? Vänta lite, vi ska nog reda ut det här!

Poliskommissarie Andergren hade ordentligt ilsknat till på sin kårs vägnar. Detta att rabulisten och fyllbulten Vickerberg setat ute och sovit på allmän plats med en polishjälm på huvudet, det var ju en skändlighet, en drift med hela polismakten och den samhällseliga ordningen överhuvudtaget, som sannerligen förtjänade sitt straff, ett ordentligt straff. Han tog sig nu för att radikalt skälla ut rabulisten Vickerberg, som var en skamfläck för staden, en samhällsfarlig individ, en fyllhund och upprorsmakare. Nu fick han gå tills vidare, men hade inom kort att vänta stämning till rådhusrätten för fylleri, förargelseväckande beteende med mera, med mera. Till dess skulle man nog också ha tagit reda på, varifrån han fått sin poliskask. —

Andergren gick in på sitt tjänsterum och började rådgöra med poliskonstaplarna om pickelhuvan. Ingen visste sig sakna en sådan, det hela var en fullkomlig mystifikation. Nu kom middagstidningen. Den hade radikal färg, även den upptogs till största delen i dag av referat från invigningshögtidligheten, och den skämtade bland annat grymt med stadens poliskommissarie, rojalisten Andergren, som högtiden och det furstliga besöket till ära gått omkring och lyst upp folkvimlet, iklädd en gammal galastass från nittitalet, vita byxor, uniformsrock med förgyllda knappar, axelklaffar med tofsar och med en stor pamp vid sidan. Den eländiga vänsterblaskan, den lade då märke till allting, talade om allting, sökte göra sig lustig över allting, som angick honom, Andergren! Vad hade han gjort dom för ont egentligen? Kunde han inte få ha sina åsikter i fred, han såväl som annat folk? Och sur och förbittrad gick Andergren hem för att äta middag.

Men hemma blev det sju resor värre. Poliskommissarie Andergrens egna tillvitelser mot rabulisten Vickerberg förblevade mot dem, som Andergren nu fick höra av sin robusta maka, fru Tilda, en dam på etthundratio kilograms vikt och med aldrig sinande målföre. Hon var eld och lågor vid Andergrens inträde. Kunde man tänka sig något sådant, en sådan skandal! Det var ju en stor skam att vara gift med en sådan, nu hade han varit ute och skämt ut sig igen, så att hon inte velat ha det för tusen riksdalars klingande mängd! Hade han sett, vad vänsterblaskan skrev om honom i dag, vad behövde han gå och göra sig fåning för, dra löje över hela familjen, en

sådan larvgubbe, en sådan skulle man vara gift med, det var en skam! Men vad skulle tidningen komma med i morgon, sedan, när allt blev känt! Åh, ett sådant elände! Att han, en karl i chefsställning inom själva ordningsmakten, inte höll bättre på sig än att han gick och söp sig full, så att goda vänner måste föra honom hem och bära honom uppför alla trapporna för att det inte skulle bli öppen skandal! Hade han någonsin sett någon av sina underlydande göra sig skyldig till något sådant? Och han skulle vara chef för själva ordningsmakten! Jo, den rätte! En sådan skandal, en sådan skam!

Och fru Tilda föll ned på en stol och grät bitterligen.

— Det är lögn, mumlade Andergren, jag gick hem själv, jag var inte det minsta full, det ljuger dom, vad har dom med mina affärer att göra, jag sköter mig själv! — Men inom sig var han ganska osäker, och han darrade märkbart på sina ben.

— Ljuger dom, säger du! När jag har tre vittnen, när jag har tre ojäviga vittnen på att du blivit liggande alldeles redlös vid vägen ut till Gärdet och inte kunnat röra en fena. Se här, hur dina byxor, dina vita, fina byxor ser ut! Du skulle skämmas, din usling, du skamfläck! Tänk bara, att någon sett dig, jag är alldeles säker på att någon sett dig, det får vi nog se i tidningen i morgon, du blir avsatt — åh, jag olyckliga, jag arma kvinna! —

— Det är lögn, jag gick hem själv, eländiga lögnkäringar! sade Andergren, gick ut ur rummet och slog igen dörren med en väldig smäll. Men han var blek, och han darrade i knävecken. Var det verkligen sanning det där? Överdrift som alltid, förstås, men ändå! Faktiskt var det en punkt i gårkvällens historia, som tedde sig ganska dunkel för hans minne. Men det var nog ingen som visste av något, då skulle han nog ha märkt det på polisstationen. Det blev nog ingenting. Fru Tilda brydde han sig inte om, hennes läxor var han van vid. Han gick ut och åt middag.

Senare på dagen gjorde poliskommissarie Andergren av en ren händelse en upptäckt, som i ett slag förvandlade hans tjocka, rödpussiga kinder till ett vitt lärft: pickelhuvan, den på tio år icke begagnade uniformskasken fanns inte i garderoben.

— Vafalls! skrek Andergren över sig given och tog med båda händerna om sitt kalla huvud.

Hade han verkligen varit så lummig, att han, totalt förgätande sin värdighet, i barnsligt högmod, tagit på sig den gamla poliskasken och med den på huvudet blandat sig i folkvimlet? Så nu var det klart med Vickerberg, nu visste man, varifrån han fått sin pickelhuva. Tilda hade rätt, han var en skandal. —

Poliskommissarie Andergrens kolleger och underlydande gå än i dag, till all lycka för Andergren, i okunnighet om, varifrån Vickerberg fick sin pickelhuva den natten. Likaså Vickerberg själv. Han fick aldrig någon stämning till rådhusrätten.

MEDDELANDE.

På grund av ökade framställningskostnader (förhöjt papperspris m. m.) höjes lösnummerpriset på Status fr. o. m. augusti månad till

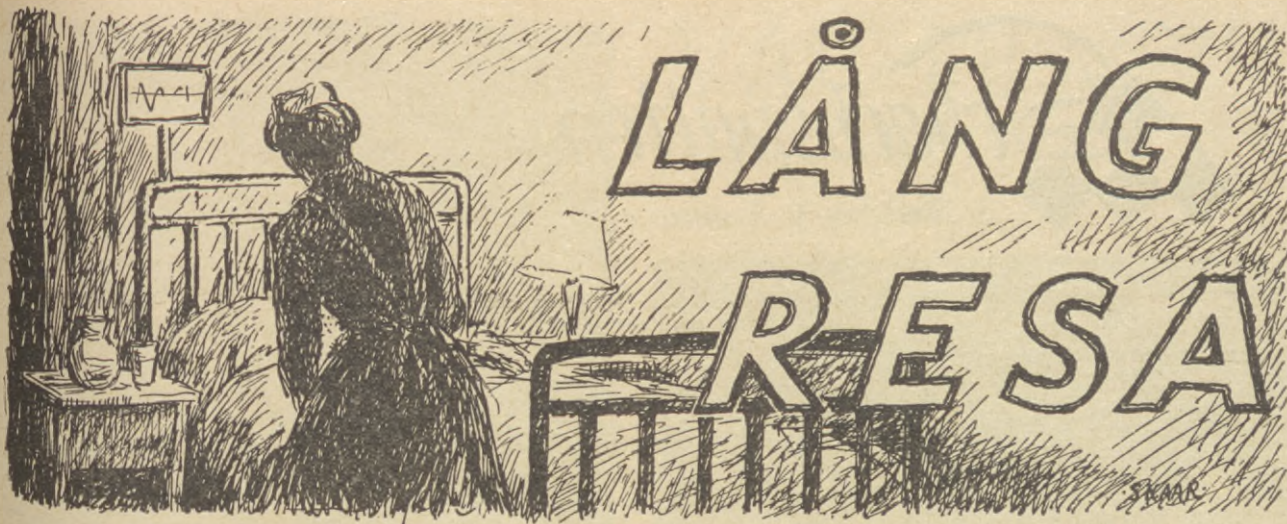
50 öre.

Prenumerationspriset höjes samtidigt till

kr. 6:— för helår och
kr. 3:50 för halvår.

Lungsjuka erhålla fortfarande tidskriften för 3 kr. per år.

De Lungsjukas Riksförbund.

Skiss av HARRY AHLBERG

I.

Dessa nätter äro svåra. Febern bränner i mitt blod och jag är mycket sjuk. Jag svettas och fryser och ångesten kramar mitt hjärta. Jag förnimmer dunkelt att denna värld är överklig. Natllampan kastar sitt matta sken någonstans på golvet. Tystnad, djup tystnad. Jag flämtar och vrider mig i sängen. Jag domnar bort och vaknar upp igen. En kvinna står vid min säng och betraktar mig. Hennes pupiller få ett svagt skimmer av natllampans sken. Jag känner en hand på min panna, en hand som barmhärtigt torkar den. Å, dessa händer! Jag älskar dem. De äro ömma och kärleksfulla som en moders, tillitsfulla som en älskande kvinnas. Välsignade! Klänningen prasslar svagt vid hennes rörelse. En dörr skjuts igen.

Och febern bränner, och pulsarna slå. Natllampan kastar sitt matta sken någonstans på golvet. Tystnad, djup tystnad.

Blixtrande klar stund. Operationsbord och blänkande stå. En rund lampa lyser i taket. Dämpade röster. Någoting mörkt skjuts över mitt ansikte. Det sticker och retar i lungorna vid mina andedrag. Någon säger: — "Räkna högt!" Jag räknar långsamt och metodiskt: — "Ett, två, tre, fyra . . ." — "Andas djupt! Så ja!" — Jag glider från land. Starka krafter föra mig ut. Vågorna gå från stranden. För varje andetag gripa de mig och slunga mig allt längre och längre ut. Längre och längre, kraftigare och kraftigare. Medvetlösheten lägrar sig som grå tät dimma. I det sista! EN FULLKOMLIGT ABSURD TANKE: — NU DRAR JAG NER RULLGARDIN! — Rullgardin . . . rullgardin. . . Jag sjunker — sjunker!

Det blir svart!

Slut!

— "Vakna! Någon skakar mig och säger: — "Vakna!" — Min domnade hjärna börjar långsamt fungera. — "Vakna!" — En svit av bilder. Ett hav någonstans, ett fartyg bortom horisonten, en röd stuga och en mask. En lampa — var? Var?

"Vakna!" —

Och jag vaknar. Mina ögon äro åter seende. En solstråle har letat sig in genom fönstret och hugget sig fast som ett tveeggat svärd vid golvet. När den skär genom luften ser jag de tusenden och åter tusenden dammpartiklarna snurra om varandra. Jag ser en vas med röda rosor. Kärlekens blom-

mor. Och jag ser en sjuksyster vid min sida. Hon betraktar mig leende och säger: — "Det tog två timmar men det gick bra." —

Jag tar ett djupt andetag. (Ännu känner jag den stickande retningen i lungorna).

Genom fönstret ser jag ut i parken. Trädens gröna lövmassor röra sig långsamt för vindens smekningar. Solstrålarna leka tafatt i grenverken. De gröna bladen rodna och bli rosa-färgade, när solen kysser dem.

Över murarna hör jag människorna sorla på gatan och trafikens signaler. Allt är som vanligt. Jag är jordiskt nära tingen och djupt lycklig.

II.

Sedan börjar tillfrisknandets tid, de vita glädjrika dagarnas tid. Jag blir starkare och deltar i mina rumskamraters sysselsättningar. Och jag läser och tänker mycket. Jag lär känna sjuksystrarna och biträdena. Där är syster Birgit som alltid har rodnande kinder och skrattar mycket. Och syster Eva. Hon är bara biträde, men vi smickrar henne och kalla henne syster. Och det är hon mycket glad över. Syster Klara. Hon är blek och har blåa ögon. Det lyser ur dem av en stilla inre glädje, av en fast och förhoppningsfull tro. Hon har varit missionssyster i Sydafrika och sett många lidanden. Men hon tror. Tror och hoppas.

Och jag skulle vilja äga hennes tro. Nu när mörkmännen härja världen. Nu när krigets förbannelse vilar tung över länder och folk. Nu när friheten förtrampas och förkväves.

Jag kan ej låta bli att förundras. Förundras över dessa män och kvinnor i vitt, som ständigt kämpa och rädda liv och hälsa. Kanna de aldrig förtvivla?

Nu — kanske just nu — exploderar en bomb i ett kvarter i en stad någonstans. Eld — rökmoln — jämmerskrin — spardarnas arbete. Och sedan. Några få som forslas till sjukhus. Åter arbeta män och kvinnor i vitt. Åter uppfylla de plikt-känslans krav. Över hela jorden lyser det i operationsrummen, över hela jorden bringas människor lindring.

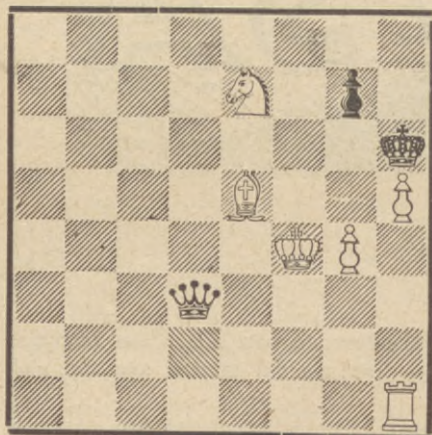
En gång skall den spruckna och söndertorkade jorden åter

(Forts. å sid. 23.)

Schackspalten

Red. av E. Lundin.

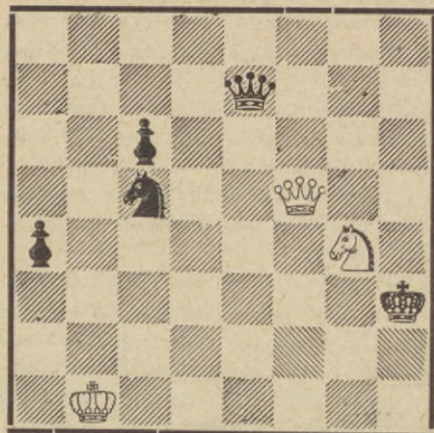
Båda motståndarna gävo samtidigt upp partiet.

Att två schackspelare samtidigt ge upp ett parti låter paradoxalt, men har icke dess mindre förekommit. Som belägg för detta återge vi följande ur en österrikisk tidskrift av prof. J. Krejčík:

— Denna ställning härstammar ej från min praktik, utan är ett parti mellan två förstadsstorheter. Svart drog g7—g5 och i samma ögonblick skrevo båda spelarna "Jag giver upp". Svart, emedan han såg att vit kunde sätta matt med h5×g6 e. p. Och vit, därför att han ej kände till en passantslaget och trodde sig vara matt. Det är kronan på schackblindheter, ett ärans blad i schackspelets historia!

Den berömda damvinsten.

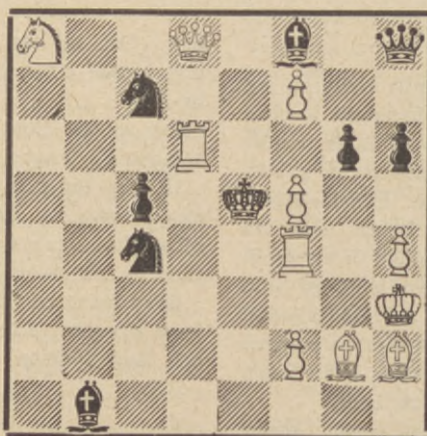
"Min herre kan ge upp, eder dam går förlorad efter åtta drag", sade vitspelaren

i ovanstående ställning till sin motspelare. "Visst inte, hur skall det gå till?" svarade denne.

Den berömda damvinsten gör alltid stor lycka. Vi vänta dock med att demonstrera den till nästa nummer, men dessförinnan har läsarna naturligtvis redan funnit den magiska 8-dragvarianten.

PROBLEM N:r 63.

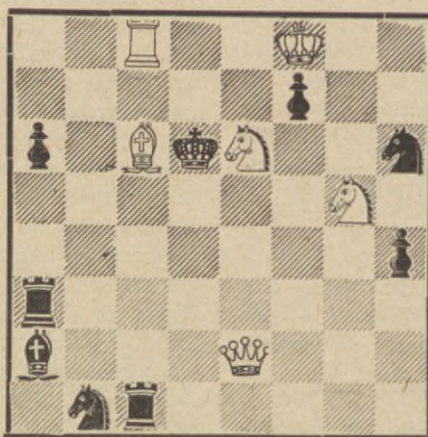
Av P. F. Blake.

Matt i två drag.

PROBLEM N:r 64.

Av G. Heathcote.

Matt i två drag.

Lösning. Problem nr 62 av G. Larsson
1. Kd8

Ett paket ilgods.

En järnvägsman berättar:

Jag tjänstgör på en järnvägsstation i Sörmland. I närheten ligger en större bondgård, vars ägare kallar sig godsägare. Hans fru vill, i likställighetens namn, gärna tituleras godsägarinna. Nå, häromdagen kom ett ilgodspaket till denna dam, och min kamrat skulle ringa upp henne för att underrätta härom.

— Glöm nu inte att hon vill heta godsägarinna, sa jag.

Kamraten ringde och det blev följande samtal:

— Är det fru H.?

— Det är godsägarinnan H.

— Javisst, förlåt — jo, det har kommit ett paket ilgods till ilgodsägarinnan.

Tag två stolar . . .

Gamle godmodige örönspecialisten dr Håkansson, som trots all modernitet hade sitt väntrum möblerat med pinnstolar berättade en gång, att han under en mottagning fick besök av en herre, som ville in före de andra väntande patienterna.

— Är det herrns tur? frågade dr H.

— Nej — men!

— Ja, var så god och ta en stol och sitt då, så länge, svarade dr H.

— Ja, men mitt namn är greve X — varpå dr H. replikerade:

— Var så god då och tag två stolar och sitt!

— Jag har tappat en hundralapp. Har den blivit inlämnad här på polisstationen?

— Nej. Men en tia har blivit upphittad.

— Det kan jag ta som avbetalning.

VÅR FILMSIDA

Ur Svea Films "Man glömmmer ingenting" efter Marika Stiernstedts roman.

Rita Hayworth och Fred Astaire i "Bröllopsdansen". Columbia.

Ovan och överst till höger: Två scener ur Metros stora succé-film "De möttes i Bombay" med Clark Gable och Rosalind Russel.

Hemslöjd

© C H

Handarbete

"MIN HOBBY"

"Vad tänker hon på?" Träskulptur, utförd av trädgårdsarkitekt Lundquist, Ulvsunda. (Från utställningen "Min hobby").

I svenska språket finns det en hel del utländska ord och sådana som vi i dagligt tal använda mycket ofta. Ett sådant är det engelska ordet "hobby" och det är väl knappast någon, som inte vet vad det betyder. Ordagrant översatt betyder det vurm, favoritämne eller rentav käpphäst. Man kan också tänka sig ordet "hobby" som ett "begrepp" och i så fall översätta det med fritidssysselsättning.

Under april månad anordnade föreningen Rädde barnen i Stockholm en utställning, som kallades "Min hobby". Den var åstadkommen i syfte att skaffa föreningen pengar till sin verksamhet och människor, som i många år haft sin hobby, ställde här välvilligt ut sina samlingar till påseende och studium. Det var rent märkvärdigt vad människor, som ha gott om tid, kunna vara uppfinningsrika och vilket tålmod de måste prestera för att få sina respektive hobbies tillfredsställda eller be-

Patienternas Förening

Telefon:
23 40 10

Postgiro:
3721

Alla handarbetsgarner erhållas fördelaktigt från Otto Elmgrens A.-B. Särskilda fördelar äro: firmans enorma sortering av alla slags garner samt lägsta möjliga priser.

Otto Elmgrens AB.

L:a Nygatan 19

STOCKHOLM

rikade. Jag tänker nu närmast på dem, som ha någon art av samlande till sin hobby. Och det slog mig medan jag vandrade omkring här i salarna: kanske jag kunde ge Status många läsare ett uppslag till en hobby, om jag försöker beskriva en del av vad där fanns.

Det vackraste och mest intressanta på hela utställningen var i mitt tycke en fjärilssamling, åstadkommen av en tandläkare i Stockholm, som inom parentes sagt nu i vår blir hedersdoktor på denna sin hobby. Men så är han också en av våra mest lärda och kunniga på området och känd både in- och utrikes. Här visades på utställningen endast en liten del av hans samlingar, men den var imponerande nog och man stannade ovillkorligen i stum beundran inför dessa små naturens under, skiftande i alla regnbågens färger. Där fanns de små blåvingarna i genomskinliga blå, bruna och svagt grå-blå-lila toner och där bredvid en låda med praktfulla svärmare med sina stora kroppar och oerhört praktfulla vingar. Natlfly heter en fjärl, som varierar både i storlek o. färg från små i vitt och grönt, och grönt och gult till jättestora i brunt, grått och lila. Dödskallefjärilen var också representerad och många hundra andra arter. Fjärilshobbyn är ingen dyr hobby. Man fångar fjärilar i en häv, dödar dem med eter i ett glas och spänner sedan upp dem med knappnålar genom vingarna på ett s. k. spännbräde, särskilt avsett för detta ändamål. Vill man tränga djupare in i saken och försöka sig på en katalogisering av de insamlade exemplaren, får man förstås skaffa sig en bok i ämnet. Fjärilsdoktor blir man ej med ens.

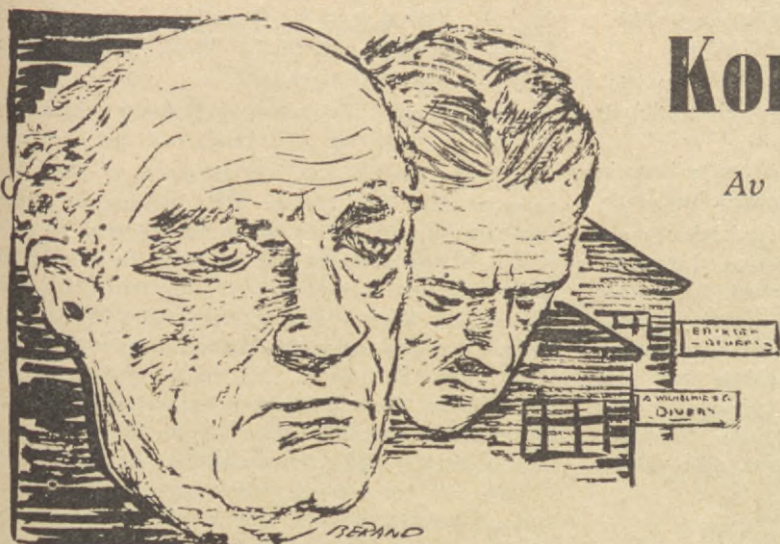
Skalbaggar, gräshoppor och sländor kan man också slå sig på att samla för att inte tala om växter, mineralarter och snäckor, om vi nu skola hålla oss till naturen. Det finns många skolor, som köper dylika samlingar.

Bland de mera döda tingen dominerade frimärkena och etiketterna. Tändsticksetiketter finns det massor av och äro verkligen granna att se på, ävenså apelsin, öl, grönsaketiketter o. s. v. En yngling hade roat sig med att klistra över papptallrikar med cigarrmaggörldar i olika mönster. Det verkade nästan mosaik. En annan hade knåpat ihop en tavla och en bricka av avbrända tändstickor, fogat sticka till sticka med lim inunder efter att ha färgat dem först. Tid och skaparglädje skall man ha för att välja en sådan hobby liksom för att bygga modellflygplan och -båtar. Knappar hade man också samlat på och någon hade även gjort en tavla av sådana, men den var mer originell än vacker.

Att samla handstilar tycker jag skulle vara en intressant och givande hobby. Skaffa er en bok och låt vänner och bekanta

Konkurrenter

Av K. Magleby-Sörensen.

Staden var inte större än att det hittills varit möjligt att hålla de från fäderna nedärvda traditionerna i ära — det förhållandet att alla kände alla var som ett bålverk mot de starka inflytelserna utifrån stora världen.

Stilla och fredligt framlevde stadens invånare sina dagar. Gentemot allt nytt, som ju inte kunde undgå att emellanåt finna sin väg till denna tysta avkrok, ställde de sig mycket misstänksamma. De bevärdigade det högst en axelryckning och en stilla anmärkning: Sådant brukas inte här. Så var den saken utagerad.

Sedan många år tillbaka hade det varit skick och bruk, att bönderna, som kommo in från den kringliggande slättbygden, gjorde sina inköp antingen hos J. Christoffersen & Son vid torget eller också hos A. Wilhelmsen & C:o, vars stora fastighet låg vid början av stadens huvudgata, det s. k. Ströget. Kanske var det just tack vare detta sitt läge som Wilhelmsens affär så småningom blev den största på platsen. Den var också den äldsta, på sin tid grundad av den nuvarande innehavarens farfar.

Ingången till husets privatlägenhet markerades av en alltid blankputsad messingskylt med inskriften: Jens Wilhelmsen, Konsul. Vid alla festligare tillfällen i staden vajade både den brittiska och den holländska flaggan från de två stängerna på

Wilhelmsens tak. Hela staden kallade honom inte annat än Konsuln.

Det var alltid liv och rörelse såväl inne på den avlånga gården som i butiken, och från kontoret höll en gammal bister bokhållare uppsikten över de tre biträdena och såg till att de gjorde vad på dem ankom av dagens arbetsbörd.

I synnerhet var där livlig rörelse på lördagarna. Då formligen trängdes kunderna kring disken. Stundom måste det till extrahjälp för att det inte skulle haka upp sig. Gården vimlade av gäster och fordon.

Sådana dagar höll sig stadens egen befolkning helst borta från Wilhelmsens affär. Den kom i stället de andra dagarna, när butiken inte var så överfylld och då konsuln hade tid att tala med dem; ofta gällde det nämligen kredit eller anstånd med gammal skuld.

Och sällan väjdade någon förgäves i detta avseende.

Det väckte rätt stor förvåning i staden, när det en dag ryktades, att hörnhuset ovanför Wilhelmsens fastighet bytt ägare.

Men förvåningen steg nästan till upphetsning, då arbetarlagen kommo och togo itu med ombyggnad av hela nedre våningen. De gamla fönstren togos bort, stora butiksrutor kommo i stället, mellanväggarna brötos ned, rummen blevo stora lokaler.

Efter hand blev avsikten bekant. Konsuln skulle få en konkurrent. Men vem kunde den förmätne väl vara?

Också detta blev snart bekant. Förste bokhållaren hos Christoffersen & Son hade hunnit spara ihop en summa penningar, och nu ämnade han sätta igång med eget företag.

Så hade då firman Wilhelmsen & C:o fått en konkurrent alldeles in på sina knutar, och allt eftersom tiden gick blev dragkampen de två affärerna emellan allt hårdare.

Allt mer drog strömmen av kunder över till andra sidan gatan. Alltid var Eriksen billigast.

I synnerhet när det gällde större artiklar var prisskillnaden iögonfallande. Och varorna voro goda nog.

Jämt följde Wilhelmsen & C:o efter.

Eriksen införde rabattmärken på kaffe.

Länge höll konsuln igen. Men till slut måste han ge efter.

Konsuln hade aldrig offrat något på annonsering. Men nu blev han nödd att lägga upp ett reklamkonto.

En dag anställde Eriksen en karl för att hålla uppsikt över böndernas hästar.

skriva en mening eller vers däri. Det inbjuder till studium av karaktären hos de olika stilarna och kan så småningom bli en liten vetenskap.

Likaså kan en bok med tidningsurklipp, tankvärda saker eller klipp i något ämne: litteratur, musik, sport, film, schack t. ex., vara rolig att ta fram och läsa i emellanåt.

Givetvis fanns det på denna utställning också hobbies, som kostat sina ägare hela förmögenheter såsom samlingar av sigill, exlibris, skedar, elefanter, rökippor, dockor, tennsaker, kinesiska arbeten, miniatyrböcker, klockor, smycken o. s. v. imponerande ting, som man nästan känner vördnad inför, men inte så roliga hobbies som dem var och en med små medel kan skaffa sig. Alltså välj nu en hobby och helst en som även ger edra händer sysselsättning. Det skänker tillfredsställelse, spänning och mera innehåll åt tillvaron.

Carin Kernell-Karkoff.

Konsuln byggde ett stall åt hästarna och ett stort lider för vagnarna, så att de skulle kunna stå under tak vid regnväder.

Kort efter detta började Eriksen leverera fritt foder.

Men det blev för mycket för konsuln. Han skrev ett vänligt brev till Eriksen och undrade, om det var någon mening att gå vidare i galenskapen, samt föreslog ett samtal.

Då en vecka gått utan att något svar hörts av, satte konsuln upp en skylt i ett av butiksfönstren: Hästarna utfordras gratis.

Med åren visade det sig, att Eriksen ville ha konkurrensen överförd på alla områden. Han skaffade en varubil. Lokalerna piffades upp och blevo ännu elegantare än förut. En kostbar ljusreklam anordnades på husets gavel. Även i andra avseenden sökte han ligga i spetsen. Gav konsuln femtio kronor till en insamling för något välgörande ändamål, kunde man vara säker på, att Eriksen skulle ge hundra. Med anledning av sitt silverbröllop skänkte konsuln en krona till kyrkan. Söndagen därpå meddelade prästen, att handlande Eriksen ville skänka helgedomen en ny orgel.

Det var som om Eriksen gripits av rekordfeber.

Hans konkurs kom utan föregående varning.

En morgon fann man butiksdörren stängd och försedd med myndigheternas sigill.

Från sina fönster i privatvåningen kunde konsuln se sigillet. Han suckade tungt. På eftermiddagen skrev han sitt andra brev till Eriksen och bad om ett samtal, helst samma afton.

Eriksen vägde och vände brevet i handen. Vad kunde det betyda? Vad kunde konsuln vilja tala med honom om — nu? Han var en egendomlig man, det visste han. Kanske att detta betydde räddningen?

Strax efter stängningstid stod Eriksen på Wilhelmsen & C:os kontor. Konsuln satt vid skrivbordet, men reste sig och gick fram mot sin gäst. Hans blick var allvarlig, ansiktet blekt.

— God afton.

Eriksen kunde inte få ett ord över sina torra läppar. Konsuln fortsatte:

— Det är nog första gången vi två förhandlar med varandra — muntligt! Ni borde ha kommit till mig, Eriksen. Ni är visst den enda människa här i staden, som jag aldrig växlat ett ord med. Men säg, vad har Ni egentligen ämnat ta er till med efter detta?

Frågan förvirrade Eriksen. Ändå hade han väntat den. Med en ängslig blick såg han på konsuln.

— Om ni bara kunde glömma, konsuln — och så taga — — mig — — i er tjänst! Var viss, jag skulle göra mitt bästa! — —

Det blev en lång, tryckande tystnad. Det enda ljud som hördes var väggurets taktfasta tickande. Så sade konsuln:

— Jag slår igen i morgon, Eriksen! I morgon middag senast skall ni få se det där inseglet också på min dörr.

Han reste sig och gick långsamt fram till fönstret. Där blev han länge stående och stirrade ut på gatans pulserande liv — över mot inseglet snett på andra sidan gatan.

Eriksen visste knappt, var han skulle göra av sig själv. Detta hade han sist av allt väntat. Han kände sig nästan som en förbrytare. Det var alltsammans hans skuld.

Äntligen vände sig konsuln om:

— Alltifrån början var jag beredd att visa vänlighet mot er, men er vilja tycktes ond. Det såg ut som er enda avsikt var att krossa mig, som om det mera gällde att ödelägga min lycka än att bygga upp er egen. Jag kunde ha omtalat för er ett och annat, att en människas lycka inte kan byggas på ruinerna av andras. Men ni hade inte lust att höra på mig. Därför

måste jag sända bud efter er i afton. Jag ville visa er slutet på det hela. Om ni tagit det förnuftigt, skulle vi ha kunnat undgå det. Här fanns plats för oss båda. Varför i all världen gick ni då till väga som ni gjorde?

— Jag — jag skulle ju leva. — Eriksens stämma var klagande. Inte ett ord hade han att invända mot den andres förebråelser.

— Ja, det skall vi alla, och det kan vi alla. Men ni gjorde det stora felet från början. Hela världen låg öppen för er — ung och energisk som ni var — men nättopp i min plats skulle ni ha. Ni var inte nöjd med att skapa er en plats vid sidan om mig — jag skulle knuffas bort. Jag som dock sitter här med den största rätten. Jag är den tredje Wilhelmsen på detta ställe. Vad min farfar grundlade och min far byggde upp har jag fortsatt. Så kom ni. Ni visste, att det var stora siffror i mina böcker. Dem beslutade ni att minska och överföra till era egna böcker. Det lyckades. Men en sak glömde ni: det stora förlustkontot — gäld från arbetare och fattigfolk, som måste strykas. Så har jag måst göra varje år. Men hur skall man kunna göra det, när man inte längre har någon vinst att taga av, när man inte längre kan ta där det finns och lägga till där det fattas? Det är väl krediten, som bringar också er i stoftet. Ni hade ju heller ingenting att balansera med — när sparkapitalet var förbrukat. Nu har ni besörjt bådars vår ruin.

Eriksen satt hela tiden och stirrade i golvet utan att våga möta konsulns blick. Han hade ingenting att svara på detta. Det var ju alltsammans så sant. Slutligen sade han ödmjukt.

— Kanske, när vi nu fått göra upp — så kunde vi slå oss samman — kanske kunde jag då få tillfälle att avbetala något av min skuld till er?

— Nej, det går nog inte. Jag är för gammal nu. Jag kan nog av mina vänner få hjälp för de år, jag har kvar. — Ja, så ville jag er inte något mer, Eriksen. Kanske skulle jag inte ha begärt detta samtal, när jag inte hade något annat att säga er. Men jag måste få säga det. Jag ville ni skulle få veta, att också jag är färdig.

Då dörren gled igen bakom Eriksen, gick konsuln fram till fönstret och blickade ut över gatan, med böjt huvud.

Så slog han sig ned vid skrivbordet och fortsatte det trista arbetet med böckernas sifferkolumner. Men det gick endast långsamt, ty ständigt trängde sig en tanke i förgrunden:

— Att dock människor kan vara sådana — att den onda viljans lag skall ha så stor makt bland människorna!

Sävsjö Sanatorium

PRIVATSANATORIUM FÖR LUNGSJUKA.
(Beläget å Småländska höglandet)

Modern utrustning. Moderna bekvämligheter, varmt och kallt vatten. Särskilt toalettrum i de flesta rum.

Prospekt erhålles under adress Sävsjö.

Patienter emottagas även för kortare tids vård, t. ex. under väntetid till annat sanatorium eller för eftervård.

Avgifter Kr. 10:—16:50 pr dag.

Överläkare: Doktor Georg Idestrom, tel. Sävsjö 260.

(Forts. fr. sid. 17.)

bevattnas. Den skall giva bröd åt alla. De unga flickorna skola pryda sig med blommor och dansa över grönskande ängar.

En gång skola vi följa en fana med ett rött kors som symbol. Detta kors skall lysa mycket rött och bringa frihet åt alla förtryckta.

III.

Så kommer den dag jag får lämna sjukhuset. Jag tar farväl av mina rumskamrater och vi säga: — Kanske vi ses igen. — Men vi vet allesamman att det är så sällan man åter stöter på varandra i livets vimmel. Där ligga de nu ännu fjättrade vid sina sjuksängar, medan jag som nyss var en av dem, går med egna kläder i rummet.

Till slut går jag omkring på avdelningen och tar adjö av sjuksystrarna. Det är syster Birgit, syster Eva, syster Klara och alla de andra. Några spela förvånade och säga: — Nej tänk skall ni lämna oss idag, vi som ha trivts så bra ihop. —

Javisst ja! Idag skall jag lämna er. Det är så mycket jag skulle vilja säga, någonting om aprilsol och violer, om majvindar och lycka, om en djup glädje och om människornas liv. Men jag kan blott säga ett stumt "farväl", och ändå menar jag så mycket med det. Och jag vet att för dem betyder detta "farväl" också något. Åter en som lämnar dem, åter ett barn som ej längre behöver sin moders omsorger.

Men ändå! Visst behöver vi dem. Minnet av deras godhet, minnet av deras styrka. Sådana skola vi minnas dem, sådana skola vi bliva. Tusenden liv ha de vårdat, tusenden öden ha de blickat in i. Och ändå äro de blott vanliga människor, vardagsmänniskor, men med ett högt kall.

Åter på gatan. Aprilsolens tittar fram mellan molnen, som fladdra på himlen som trasiga gardiner. Runtomkring mig skynnda människorna fram och tillbaka. Fram och tillbaka. Bilarna forsa, en poliskonstapel räcker upp sin hand, en springpojke visslar gällt och en spårvagn flätar in sin blå melodi i detta vimmel. Och här går jag en liten människa bland varelsor, som fylla samma funktioner som jag. Å ni människor. Jag skulle vilja stiga upp någonstans, på ett biltak eller varsomhelst och ropa: — Människor! Här är jag! Jag har kommit tillbaka från en lång resa, tillbaka till livet, till er! — Och människorna skulle stanna, lyssna, förvåna sig över att de långa vita dagarna botat mig och känna en stor, stillsam glädje långt inne.

Men inte kan jag göra det. Steg jag upp på en bil skulle det komma en polis och dra iväg med mig för att stå till svars för förargelseväckande beteende. Människorna ha nog att tänka på. Saker som de finna betydelsefulla men som betyder intet för andra. Kärleksorger, bankkrascher, rättens nederlag och mörkrets triumf. De smida ett galler om sig själva, sina liv och sin vardag. Och ingen kan bryta detta galler.

Människor. Mitt hjärta gråter. Det jag finner vackert och gläder mig åt är kanske allt för obetydligt för er.

Jag är blott en fattig stackare, som nyss kommit tillbaka från en lång resa. Tyst och långsamt går jag in i gatans vimmel och smälter in i massan. Jag är åter en av de tusenden okända.

Sådant är livet.

Människan glömmer och glömmes så lätt. Det fick Zackaris Långström erfara liksom de flesta andra. De första dagarna av vistelsen på sanatorium uppvaktades han av en aldrig sinande ström av vänner och bekanta.

Efter ett par veckor hade strömmen sinat betydligt.

Efter ett par månader tedde sig situationen sålunda. Zackarias Långström såg visserligen en ström av besökande, men den gick inte till honom. Den gick till någon nykommen. Konstaterade Zackarias Långström med bitterhet. Ty han hade ännu ej lärt sig att resignera.

Tuberkulosundersökning vid Eslövs läroverk.

Vid Eslövs h. a. läroverk har man företagit en tuberkulosundersökning som omfattat samtliga lärare och elever vid skolan. Den direkta anledningen till denna undersökning är ett fall av tuberkulos, som för någon tid sedan konstaterades bland eleverna.

Gevaert Express Superchromfilm
28°
tillförsäkrar Eder under alla väderleksförhållanden bästa resultat.

PATIENTERNAS SPALT

Hålahult:

Från en sängliggares horisont.

Det är en morgon "im wunderschönen Monat Mai". Jag vaknar klockan åtta vid gongongens ljud. Min rumskamrat Inga — som är heldagare och måste hinna med en hel del före klockan 9 — är redan i full färd med att bädda sin säng. Som en skottspole far hon fram och åter på golvet. Jag ligger och iakttar henne en stund med halvslutna ögon. Så kommer jag underfund med att det nog är bäst göra slag i saken, gör en förtvivlad ansträngning att verka morgonpig och hurtfrisk och svingar mig ur sängen. Plötsligt säger Inga: "Du Brita, ska' vi brygga kaffe?" Vad jag känner mig lätt om hjärtat och vad livet verkar rosenrött. Ja, se kaffetåren *den* kan göra underverk. Så småningom har vi då kommit så långt, att vi fullbordat morgontoaletten och bryggt vårt kaffe. Inga förvinner morgonpig och rosig ned till den väntande frukosten och jag intar åter horisontalläget. Frukostbrickan kommer in och på mindre än fem minuter är havregrynsgröten expedierad. Inga kommer upprusande, vi njuter av kaffet och byter sedan vatten på alla våra vaser med vårbloster. Här finns faktiskt "gullviva, mandelblom, kattfot och blå viol". För att inte tala om de allra första liljekonvaljerna som doftar så förunderligt ljuvligt. I fönstret prunkar en klarröd begonia i morgonsolens sken.

Ronden nalkas. Inga försvinner hastigt ut igen och jag griper efter handarbetet — den rostfärgade jumpern. Så lägger jag ansiktet i så smakfulla veck som möjligt och på doktors vänliga: "Goddag, goddag, hur mår vi då?" svarar jag helt käckt: "Tackar bra". — Så är då rondan över och jag fortsätter med mitt handarbete, inväntande nästa stora händelse, posten. Skall det komma något livstecken därutifrån idag? Jo, minsann ett brev och så Dagens Nyheter. Brevet är från Pälle. Pälle är smeknamnet på en av mina väninnor. Vad skriver hon idag då? Jo, hon berättar om sina underbara promenader tillsammans med Göran (det är fästmannen det), hur dom plockar gullvivor och violer tillsammans o. s. v. När jag läst Pälles opus, försjunker jag i tankar och minns sista våren jag tillbringade ute i livet. Det var 1939. Jag ser för mig en liten gudomlig målare, översädd med vårbloster. Håhåjaja. Det var *då* det. Nej, det är inte värt att leva för länge i det förflutna. Nu tar jag mig en titt i tidningen i stället. Den tittan blir ganska lång och rätt som det är kommer lunchbrickan in. Efter lunch avlyssnar jag "Dagens Dikt" i radio. "Nu löser solen sitt blonda hår" deklamerar en mjuk, kvinnlig stämma. Efteråt spelas Sindings jublande "Frühlingsrauschen". Nej, nu måste jag upp ur sängen ett slag och kika ut genom fönstret. Nu har dom slutat lunchen i matsalen och massor av folk strömmar ut på gården. Tänk, vad gräsmattorna blivit gröna. Tulpanerna ha ju slagit ut också. Några patienter går och sätter sig på en av sofforna. En av flickorna har en eldröd jacka på sig. Den gör sig mot den gröna bakgrunden. Vad det var skönt här i solen! Nu närmar sig klockan ett, så då är det väl bäst krypa i säng då och

försöka slumra på sitt rosenöra. Hu, jag är riktigt sömnlös känner jag — — —.

När jag vaknar upp igen, är klockan halv tre. Att man kan sova så omåttligt. Tempen, den uslingen, nu är den högre igen. 38. Att den *aldrig* kan ge med sig! Kaffesurrogatet kommer in och *det* blir man just inte gladare av. Brrrr. — Nej, nu är det bäst man tar sig själv i kragen, innan man surnar till aldeles. Jag tror jag kilar in till Kerstin ett slag. Sagt och gjort. Kerstin ligger så blek och mager i sin säng, men ögonen strålar som två solar. Det är alltid så roligt att hälsa på henne. Fast hon är den sjukaste av mina vänner här, är hon den gladaste av dom. Jag sitter en stund på Kerstins sängkant. Men nu kanske jag inte skall trötta henne längre. "Kom snart tillbaka", säger Kerstin, när jag går. Ja, Kerstin, det kan Du vara säker på att jag skall göra!

Hemma på rummet igen ägnar jag mig åt "Röde Orm". Vilkens spännande och humoristisk bok! Utan att jag vet ordet av, är klockan en kvart i fem. Inga kommer in. Hon tar fram sitt kornblå brevpapper och griper sig an med varannandagsbrevet till Nisse. Jag ligger och tittar på henne en stund. Hon är riktigt söt, där hon sitter och lutar sitt blonda huvud över det blå papperet.

Rätt vad det är, kommer vår lilla Syster in på sin sedvanliga eftermiddagsrond. Hon slår sig ned i korgstolen en stund och pratar om lite' av varje. Det är systemen hela dagen det. Alltid lika lugn och glad.

Så blir det då middagsdags. Köttbullar och grönsallad. Jo, jag tackar jag. Om man skulle ta och lyssna till grammofoonmusiken i radio samtidigt. Men nog kunde dom ha valt något mer passande till köttbullarna än just "Champagnegalopp". Efter middagen ägnar jag mig åt Veckojournalens korsord. Det är rätt så knepigt. Redan klockan halv åtta kommer Inga upp. Det är nämligen en pjäs i radio klockan åtta och den måste vi ju höra på. Det är ett rätt kusligt drama om varulvar och sånt. Men oj, vad spännande. När pjäsen är slut, diskuterar Inga och jag dess förtjänster och brister — efter våra enkla begrepp. — Har klockan redan hunnit bli halv tio? Då är det bäst man släcker. Lilldoktor lär visst ha klagat — — —.

Inga och jag ligger en stund och pratar om ditt och datt. Ingas röst mattas emellertid mer och mer. Rätt vad det är, får jag inget svar längre. Då är det väl bäst att man ger upp hoppet. Själv känner jag mig pig som en mört. Jag ligger vaken i flera timmar och tittar ut genom fönstret. Det doftar så ljuvligt därutifrån den vårliga naturen. Nu stiger månen upp bakom björktopparna. Ett och annat litet svagt fågelpip höres. Brudslöjan dånar som ett riktigt litet Niagara — alla ljud bli så förstörade så här i nattens stillhet — långt borta visslar ett tåg. Jag kommer ihåg en dikt av Harriet Löwenhjelm: "Natten står grå utanför mitt fönster (och bak fjärran fuktiga skogar rasslar ett tåg). Vad det är gräsligt trist att leva." — Nej usch, så tragiskt. Jag tycker nog att det är ganska trevligt att leva — trots allt. Mina tankar irrar från det ena till det andra.

Undrar hur dom mår hemma. I morgon skall jag allt ta och skriva. — Nu känner jag i alla fall att Jon Blund nalkas. I morgon är det söndag. Då får man sova en hel halvtimme längre. Håhåjaja, vad jag är sömnig — — —

J. L.

Likt konstnären som med mästarehand skickligt lappar ihop uppkomna brister och fel hoppas vi att sommaren mäterligt hjälper till att hela våra egna kroppsliga skavanker.

Vår paroll blir: Sol, sommar och Hälsan åter!

& Co.

Brev från Hällnäs

Så är då den välsignade sommaren här, dubbelt välkommen därför att vintern varit så svår. Vi kan åter glädjas över solen och den sköna värmen. Alla vintertunga tankar kan läggas undan och vi förnyas både inåt och utåt. Vi säger ett oförbehållsamt välkommen åt juni.

Men säg den fröjd som varar beständigt. I går sol, i dag regn. Just nu är vädret långt ifrån trevligt och fint. Regnet skvalar ned från taken. Brrr, det liknar hösten med rusk. Intet ont därför sagt om regnet. Det är nog så nyttigt för jorden och vårt lands livsmedelsproduktion i dessa tider, men vi vill ha solen åter efter allt regnandet. Och den kommer nog fram-tittande.

Skön maj ha vi redan njutit av. Den har hälsat på övligt sätt med sång, tal, fyrverkerier, ljudeffekter och — på sina ställen men inte här — med majbrasor. Den var vacker.

Nu kopplar vi i alla fall av och inställer oss på vad som skall komma. Plugget skjuts åt sidan och endast en stilla uppmjukningsläsning försiggår. Den stora läsningen den har avslutats. Biosäsongen har likaså tagit semester i och med filmen "Bara en kvinna". Och det var inte bara! Couronne- och biljardspelet ligger nere. I stället ha de sommarlätta nöjena kommit fram. Och dom är som vanligt boxia och krocket samt — tämligen nytt — prickskytte, där blivande VM-mästare kunna träna upp sig för en ringa penning, ja, kanske rent av med förtjänst, eftersom även prisskjutning bedrives. Gamle Tell skulle blekna av ren avundsjuka om han såge sina sentida ättlingar i aktion.

Vårt sanatoriums speciella O. T. K. — naturligtvis ha även vi i likhet med andra förnämliga inrättningar en sådan — har avslutat sin säsong efter ett väl genomfört program. Vem av deltagarna glömmar de timmarna på Paviljongen? Tänk alla de sakkunniga talen om bl. a. "Gengasen", "Missbrukas den friska luften på sanatoriet" eller "Skohornet". Suveräna ämnen framförda av suveräna talare.

Vår duglige chefsläkare ha vi också fått tillbaka efter en längre tids militärtjänstgöring, och vi äro glada ha honom åter.

För de pigga och vakna bland patienterna har denna sommar medfört en nyhet, faktiskt en raritet — om man så vill. Deltagarna i vinterns trädgårdscirkel och även andra intresserade ha nu tillfälle att praktiskt tillämpa sina förvärvade teoretiska kunskaper tack vare dr "Murrens" intresse och goda initiativ. En försöksträdgård på 250 kvm. har ställts till förfogande, och där han sedan sådden skett. Nu väntas bara de första ogräsen och så småningom skörden, som vi hoppas skall bli en förstklassig beredskapsåtgärd i moder Sveas kulinariska kök.

Ja, beredskap var det! Men den har också två sidor som allting annat. För vår del har den också en avigsida. Vi ha nämligen förlorat våra vackra gräsmattor — nästan samtliga — liksom troligen en del av blomrabatterna, och där ska nu i sinom tid många — låt oss hoppas — goda potatisar växa sig vitaminrika och läckra.

Den västerbottniska sommaren har gjort sin entré. Den är kort men intensiv, och för oss som möta den från sjukhuset blir den symbolen för restauration, för förbättring. Av den vilja vi under de korta månader den varar utvinna det allra bästa.

Lötrapsodi

Det finns ingenting ont som inte har något gott med sig, heter det. I det här fallet är det onda kriget med dyrtiden och det goda en liten trädgårdssodling. En av patienterna, som är trädgårdsmästare, är chef, och till medhjälpare har han några kamrater. Vi har avsmakat den första skörden spenat och rädisor. Längre fram kommer sallad, tomater och bönor m. m. Det finns goda möjligheter att utvidga denna lilla början, och vi hoppas att direktionen tar sig en allvarlig funderare på saken och begär anslag av landstinget. Vilka besparingar skulle inte ha gjorts, om vi nu haft ett eget trädgårdsmästeri!

Norrut lär det finnas ett sanatorium där det dagligen serveras råkost till ett mål. Här gjordes i vintras under en längre tid försök i den riktningen. En gång om dagen stod det rårivna morötter på bordet. Försöket uppskattades mer eller mindre, och det resonerades åtskilligt om nyttan av detta "grönfoder".

Det sista föredraget för säsongen höll fil. dr Torsten Allgulvin över ämnet: "Tankar bland porträtt". Tidigare gästade oss Nämndemansmor i Trollhult alias fröken Nilla Florell, som berättade historier på bygdemål och sjöng gamla visor.

Utesäsongen står i sitt flor, och som en förberedelse till sommarens serietävlingar i krocket har vi i dagarna avslutat en tävling enligt utslagsmetoden. Herrar och damer går i samma klass, och priset är ett vandringpris. Segraren eller segrarinna får sitt namn på pokalen och placerar den i sin avdelnings dagrum. Till semifinalen kvarstod två herrar och två damer, vilka lottades mot varandra, och i finalen drabbade Arthur Ljungman III avd. och Gurli Zander II avd. samman. Utgången var långt ifrån given. Fru Zanders krocksäkerhet kunde beröva den jämne Carl Arthur segern. Hejklackens uppmuntlande rop skallade genom skogen:

Gurli, du är rar och rund,
håll nu tungan rätt i mund!

Heja Ljungman låt nu andra
samma väg som första vandra!

Och så gick det. Arthur Ljungman blev första namnet på pokalen. 2) Gurli Zander, 3) Gunnar Jansson, 4) Elsa Pettersson.

På golfbanan är träningen i full gång, och skjutbanan har sin trogna publik. Så kom den till slut, sommaren, som alla längtat efter.

T.

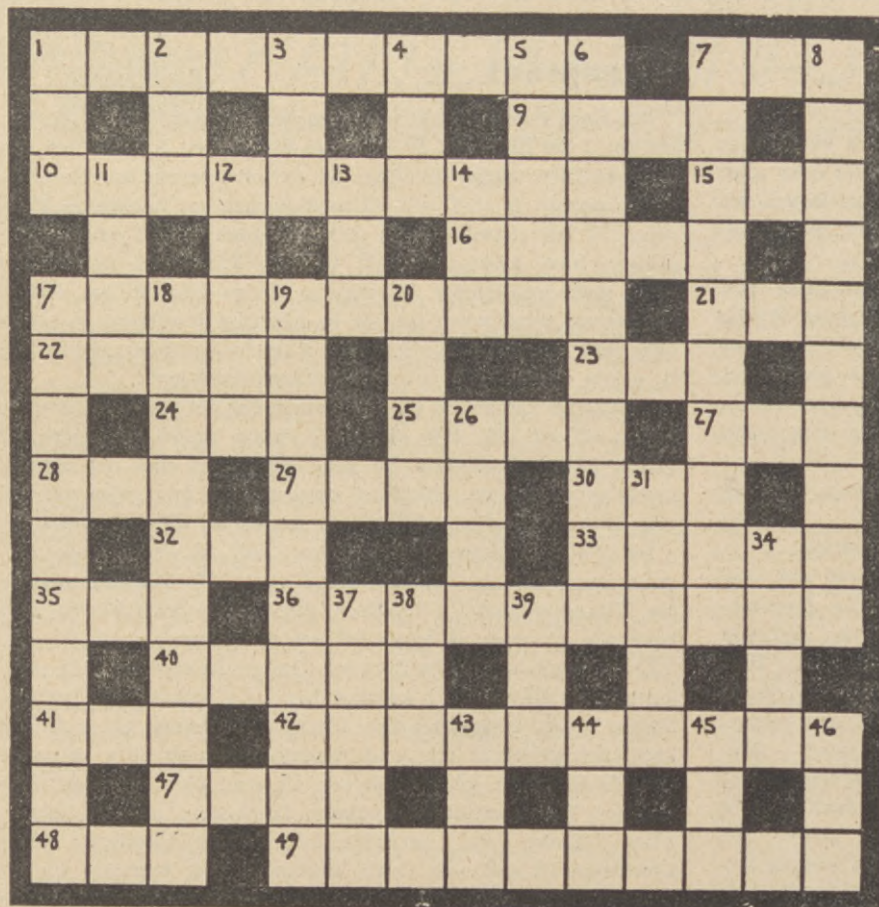

"Zürich"

ALLM. OLYCKSF. o. ANSVARSFÖRSÄKR. A.-B. I ZÜRICH (Schweiz)
EUROPAS STÖRSTA ANSVARSFÖRSÄKRINGSBOLAG

"ZÜRICH"s FILIALDIREKTION
Tel. 23 29 20 Birger Jarlgatan 8, Stockholm

KORSORD NR 7

VÅGRÄTA ORD.

- En styrka som kvinnorna dyrka. (10)
- Enda medlet vid vrickning. (3)
- Ingen vanlig mr Smith. (4)
- "Ve den som sårar lungan i offentlighetens breda bröst", vem var det som uttryckte sig så. (10)
- En handling värd att belönas. (3)
- Led svårt av förra storkriget. (5)
- Därmed räknar herr Örne. (10)
- Dålig press. (3)
- Höll till i bergen. (5)
- Rider man på i Göteborg. (3)
- Klippt material. (3)
- Bör väl ett söndagsbarn inte ha. (4)
- Vad säger väckarklockan? (3)
- Kanske ett ultimatum. (3)
- Som vanligt en bra dag för blomsteraffärerna. (4)
- Lastageplats. (3)
- Medicinsk auktoritet på Kung Orres tid. (3)
- Vad scenens barn ha till uppgift. (5)
- En hastig avvikelse från kursen. (3)
- Modernt kastvapen. (10)
- Att tala för döva öron. (5)
- Det litterära namnet i Pataholm. (3)
- Har Runeberg skildrat i en berömd dikt. (10)
- Kan nästippen bli, om det blåser bra. (4)
- Därmed slutar mången modern rörelse. (3)
- Under andakt sjungen vers. (10)

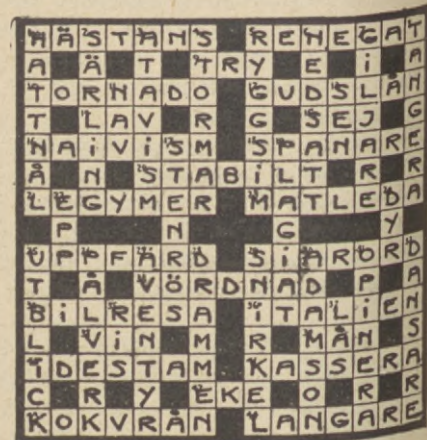
LODRÄTA ORD.

- Flygare över Stockholm. (3)
- Måste flygare förr eller senare. (3)
- En liten som lockar större i fördärvet. (3)
- Fin klänning. (3)
- Har Paul Hoffman, läroverksadjunkt, under sommaren. (5)
- Djur som till det yttre påminna om fiolsträngar. (10)
- Livets sena höst. (10)
- Konstnäreresonemang. (10)
- Gör man om man är religiös. (4)
- Det är väl till för att hållas. (5)
- Kommer sist i mål. (3)
- I Carmens öga. (3)
- I antikvariatets "giftskåp". (10)
- En beryktad mössa. (10)
- Stöd åt modernärningen. (10)
- College. (4)
- För tunga! (4)
- Sak samma. (5)
- Ha i handen krupiärer, är i ryggen militärer. (5)
- Större börda än hans bar ingen. (5)
- Kommer ni nog ihåg från Djungelboken. (3)
- Hörs från skilda håll. (3)
- Trivs i kallt vatten och på kala skär. (3)
- Gör den som pöser. (3)
- Bättre en på tand än på kind. (3)
- Fordras ofta i hyres- och platsannonser. (3)

Lösningar

till korsord 7 skall vara oss tillhanda senast den 20 aug. Insändaren av den först öppnade rätta lösningen belönas som vanligt med en femma. Lösning i septembernumret. Skriv "korsord nr 7" på kuvertet!

Lösning till korsord nr 5.

Pristagare blev fru Inga Larsson, Ekedalsgatan 5, Göteborg.

0.0

Cigarrhandlare Blomqvist var ur humor. Lagret slut och envisa kunder dagen i ända. En s. k. strökund kommer in.

Kunden: — Får jag ett paket Riksblandning.

Blomqvist: — Det har jag ingen.

Kunden: — Får jag ett paket cigaretter i stället.

Blomqvist: — Det finns inte det heller.

Kunden: — Då tar jag några cigarrer.

Blomqvist (argt): — Tar och tar. Dom är slut.

Kunden: — Ge mig en ask tändstickor då, för det finns väl åtminstone.

Blomqvist (ännu argare): — Vad ska ni med dem till?

Jyllands-Posten omtalar, att fru Sörensen, den talföraste damen i hela Aarhus, härom dagen blev svarslös. Hon hade skickat dottern Anna-Lisa för att köpa två kilo äpplen.

När tösen kom tillbaka, tyckte fru Sörensen att påsen med äpplena var för liten och ringde till handlanden.

— Jo, det är fru Sörensen! Jag skickade min dotter för att köpa två kilo äpplen, och hon har bara ett och ett halvt. Hur hänger det ihop?

— Ja, min vikt var nog riktig, svarade handlanden, men har ni försökt att väga Anna-Lisa?

Då teg fru Sörensen.

BORAS**Elektriska Installationsaffären**

Sven Häggström, tel. aff. 100 58, bostaden 117 33. Utför Kraft- och belysningsinstallationer, lokaltelefoner och ringledningar. Försäljer Material och glödlampor. Reparationer. Entreprenör för
 Borås Stads Elektricitetsverk

Axel Högberg — Rörläggarfirma

Utför: Värme- och Sanitetsanläggningar av alla slag. Ång-, Kok- och Tvättanläggningar. Program och kostnadsförslag på begäran. Tel. bost. 121 54, förråd Magasinsgatan 131 32.

Borås Elektriska Affär

ÖSTERLANGGATAN 21 TELEF. 109 38
 FÖRSÄLJER ALLT INOM BRANSCHEN
 UTFÖR ALLT INOM BRANSCHEN

ESKILSTUNA**Bröderna LUNDIN & LINDBERG**

METALLVARUFABRIK
 Eskilstuna Telefon 13 64
 Husgerådsvavar i koppar och aluminium.
 Presentartiklar i tenn

MODELLFABRIKEN

G. N. SKÖLD — Kungsgatan 61
 TELEFON 20 70 BOSTADEN 32 70
 ESKILSTUNA
 Tillverkar alla slag av gjutmodeller

Göteborgsmagasinet

ESKILSTUNA
 Kungsgatan 6 Telefon 969
 REKOMMENDERAS!

FALUN**BILSKROTNINGSCENTRALEN**

Tel. 23 81 FALUN Tel. 23 81
 Köper och säljer begagnade bilar och motorcyklar — Utrangerade motorfordon uppköpas.

A.-B. BRÖDERNA RYLANDER

Tel. 5 44 FALUN Tel. 5 44
 Utför värmeledningar och sanitära anläggningar. Försäljer från lager rör, rördelar, armatur, vattenklosetter o. tvättställ

Åkeri & Lastbilscentralen

i Falun sammanslagna åkerier
 REKOMMENDERAS
 Tel. 30 41, 30 42, 30 43, 30 44.

FALUN**A.-B. A. VIKLUNDS
GLASMÄSTERI**

Specialaffär i GLAS och RAMAR
 — KONSTHANDL —
 Falun: Åsgat. 23. Tel. 6 39, 22 69.
 Borlänge: Borganäsväg. Tel. 5 44.

Hänt på restaurang.

— Fröken får jag en ask Bill.
 — Slut, finns bara Broadway!
 — Jag tycker inte om dom, får jag en cigarrcigarrett.
 — Finns inga kvar.
 — Får jag en cigarr då, det finns väl.
 — Slut också.
 — Nåja, det är inget att göra åt. Får jag två lösa Broadway då.
 — Jag beklagar, men vi sälja endast hela förpackningar.
 Strålande, gudomliga, ihärdiga svenska envishet!

Ur Söndagsnisse-Strix.

Följande scen utspelades för någon tid sedan på en av huvudgatorna i en västsvensk residensstad:

En yngling, som gått krogrond, är omhändertagen av en polisman, vilken försöker att till varje pris inpressa den "lycksalige" genom dörröppningen till en vid trottoarkanten väntande droskbil. Ynglingen är dock idel viftande armar och ben, varför det hela ter sig tämligen problematiskt. Plötsligt kommer en dam med "eloquentia corporis" fram till gruppen vid trottoarkanten stannar, bröstar sig och säger med myndig stämma:

— Bråka inte utan stig in nu bara! Jag vill vara säga, att jag är borgmästarinna!

Omständigt.

August, åttio två år, skall göra stadsresa pr järnväg och innan han ger sig i väg, förmanas han av sin åldriga kära hälft tusen och en gång, att han skall vara försiktig och inte glömma att lösa biljett på rätt sätt.

— Det kallas, som du vet, August lulle, tur och retur. Du ska ju hem igen, förstår du.

— Jaja, jaja.

August går, vänder och vrider orden i munnen och när han står framför biljettluckan, begär han:

— Ja ska ha en tur och retur, fram å tebaka å hem igen.

GÄVLE**Praktiska Byggnadsaktiebolaget**

Hamntorget 1 GÄVLE Telefon 29 68
 Utför allt inom branschen.
 Infordra offert.

HÄLSINGBORG

Zoégas **ZOÉGA & SON**
KAFFEROSTERI
 Drottninggatan 30—36
 Tel. Namnanrop:
 Zoégas Kaffe eller 204 70

JÖNKÖPING**• JMW •**
Självsugande hushållspumpar

Jönköpings Mekaniska Werkstads-
 Aktiebolag - Jönköping

BETALD ANNONSPLATS**Elander & Lundbergs
JÄRNHANDEL**
JÖNKÖPING**KALMAR**

Montering av gengasaggregat
 Förstklassiga bilreparationer.

A.B. Siefert & Fornander
KALMAR Telefoner 7, 215, 15 15

**SVEN SVENSSONS
 CHARKUTERIAFFÄR**, Kalmar
 STENSÖVÄGEN 32 — Telefon 16 14
 SÖDRA LANGG. 11 — " 28 14
 JOHANNESBORG 26 — " 18 14
 Endast kvalitetsvaror - Försälju. å Torget

Dr: Thure Nilsson

Slottsvägen 5. — Tel. 31 85.

LUNGSJUKDOMAR**KARLSTAD****LILIUS FOTO**

Hagatorget, Karlstad. — Telefon 10 32.
 Populära nya kortstoriekar: 42, 24, 16
 och 12 foton. Ramar, Album m. m.

<p>KATRINEHOLM</p>	<p>MOTALA</p>	<p>UMEÅ</p>
<p>Salong IRMARY (IRMA LIDÉN - MARY RUNDSTRÖM) Köpmangat. 6 KATRINEHOLM. Tel. 9 28 REKOMMENDERAS!</p>	<p>KAFÉ SJÖVIK VARAMOBADEN, MOTALA Tel. 910 Servering av kaffe och hembakat bröd</p>	<p>HENRIK HARJU — UMEÅ Rikst. 4 22 och 4 23. Lokal: Kungsg. 63 Färg-, Kemikalie- & Tapetaffär. Avdeln. för fotografiska artiklar. Rekommenderar sin sortering av: Färger, Fernissor, Oljor, Falu Rödfärg, Tapeter, Kameror, stor sortering, Förbands- och Sjukvårdsartiklar m. m. Order till lands- orten expedieras omgående.</p>
<p>LANDSKRONA</p>	<p>Ängdalens Plåtslageri</p>	<p>VÄSTERAS</p>
<p>INSTITUT BEAUTÉ, Skönhetssalong Östergat. 17. Landskrona. Tel. 10 65 Ansiktsbehandling, specialbehandling, make up, manicure, pedicure, färgning av ögonfransar och -bryn. Elevbehandlingar halva priset.</p>	<p>MOTALA ALLT I ROSTFRITT Tel. verkst. 495, bost. 352, Verkm. Banks bostad 21</p>	<p>Nya Kemiska Tvätten (Gamla mejerigården) Sturegatan 11 VÄSTERAS Telefon 25 20 Mottager kostymer och kappor till tvätt och pressning. REKOMMENDERAS</p>
<p>LINKÖPING</p>	<p>Jo-Jos Konditori REKOMMENDERAS! Bispotalagatan 6 Tel. 19 45</p>	<p>VÄXJÖ</p>
<p>BAUER & ANDERSSON Färgeri- och Kemisk Tvättanstalt Tullgränd 4 LINKÖPING Tel. 24 44 Vårt motto: Gott arbete och humana priser</p>	<p>GOTT KAFFE OCH MATBRÖD RUNE JOHANSSONS BAGERI Sveavägen 21. Tel. 838.</p>	<p>BERTA OLOFSONS EFTR. Växjö - Klostergatan 10 Telefon 24 39 Telefon 24 39 Välsorterad Pappershandel och Leksaks- affär. Film. Kameror & Fotografiska artiklar. Stor sortering. Låga priser.</p>
<p>John Boklund & Co MÖBLERINGSAFFÄR LINKÖPING Ågatan 26 Telefon 5 28 MATTOR - MÖBLER</p>	<p>NYBRO</p>	<p>Platsens bästa sortering av Herr- och Gosskläder. Eget 1:sta klass Skrädderi. — Erlas Arbetskläder WILH. GUSTAFSSON Storgatan 27 Telefon 11 86</p>
<p>A.-B. MIMMI ABRAHAMSSON LINKÖPING. Telefon 15 42. Bostaden 37 Tillverkar och försäljer finaste CHARKUTERIVAROR Gamla saluhallen 47 och 48</p>	<p>TANDLÄKARE TORA TORÉE Järnh. O. Nyvalls hus, Långg. 16, Nybro. Mottagning kl. 11—12 och (utom lördag- gar) kl. 6—7. Telefon 183.</p>	<p>John Maur - Möbelaffär STORGATAN 22 Telefon 24 14 REKOMMENDERAS!</p>
<p>MALMÖ</p>	<p>Madesjö och Örsjö kommuners sparbank Öppen alla helgfria dagar kl. 10—1</p>	<p>BESÖK Konditori Grand VÄXJÖ Telefon 33 85 Servering av Gott Kaffe och Goda Konditorivaror</p>
<p>Teaterkaféet - Pildammarna REKOMMENDERAS Säsong 1:a Maj och Sept. OLGA HELLQVIST</p>	<p>NYKÖPING</p>	<p>Naturen återger oss hälsa och krafter efter arbetets påfrestningar. Mjök och Smör äro naturprodukter med högt hälsovärde Kronobergs läns Mejeriförbund. Växjö</p>
<p>Olof Hanssons BILVERKSTAD Slussplan - MALMÖ - Tel. 271 26 Bostad Kvarnby 212 ALLT I BRANSCHEN Specialverkstad för Dodge, Chry- sler, Plymouth, Renault</p>	<p>Sörmländska Lantmännens Centralförening Huvudkontor: NYKÖPING Avdelningskontor i Eskilstuna, Flen, Gnesta, Katrineholm, Strängnäs och Södertälje Mjöl, Spannmål, Torvströ, Fodermedel, Kalk m. m.</p>	<p>Ernst Johanssons MEK. STENHUGGERI S. Järnvägsg. 19 VÄXJÖ Tel. 23 86 — REKOMMENDERAS — Utför alla slag av stenhuggeriarbeten. Reellt arbete. Billiga priser.</p>
<p>MJÖLBY</p>	<p>SKÖVDE</p>	<p>ÖREBRO</p>
<p>Westergrens Konditori Telefon 5 85 REKOMMENDERAS! Fullständig Konditorirörelse</p>	<p>KVALITÉETS BRÖD är brödet från K. W. Bergkvists Bageri Telefon 136 - Kyrkogatan 20 - SKÖVDE.</p>	<p>KAPPOR OCH KLÄNNINGAR till fabrikspriser Norrköpings Kappfabrik Drottninggatan 25, 1 tr. - ÖREBRO Telefon 150 47</p>
<p>STRÖM-CAFÉET, Mjölby REKOMMENDERAS! Telefon 150</p>	<p>TORTUNA</p>	<p>BETALD ANNONSPLATS</p>
<p>GYNNA ANNONSÖRERNA!</p>	<p>BERGSTRANDS TRYCKERI Tel. Tortuna 3 Tel. Tortuna 3</p>	